

fuzinar

Leto XVIII

Ravne na Koroškem, 30. oktobra 1981

Št. 20

ŽIVI IN MRTVI

Ljudje bivamo na zemlji okoli pol milijona let, hiše gradimo pet tisoč let, knjige beremo petsto let, od religij se trgamo zadnjih sto let, ob srečanjih s smrtjo pa nas kljub temu zmrazi še enako kakor čisto tam na začetku, v predkamni dobi na opotekavi poti pračloveka od drevesa do votline. Vso neizmerno dobo od takrat do danes zelo slabo prenašamo misel na smrt, zato davno obredje, vekovne molitve in sodobne nagrobne govore navdihuje ista groza pred resnico, da pripadamo minljivemu plemenu in da je vsako slovo ob krsti zares poslednje.

Na oblake besed je bilo v tisočletjih izsoplih, zapisanih in vklesanih o smrti; nekaj žlahtnih, ogromno več drhtavo sladkobnih. Te proizvajamo še zdaj iz meseca v mesec, do onih prvih se tu in tam kdo primolči.

Drugovanje z mrtvimi ni za razstavo javnosti. Svoje dva, tri

rajinke nosi vsak v sebi, več jih malokdo more. Kdaj pa kdaj jih uzre, potihne in se umakne na samo. To ni žalovanje s kriki bolečin in solzami; je miren pogled na drage obraze in prisluškovanje njihovim davno izrečenim besedam; je kot nekakšno rentgeniziranje lastnih misli in početij z njihovim bledim žarčanjem, obenem že tudi vejanje vsakdanje ničeve puhlobe s prgišča trajnejših vrednot.

Do polovice življenja, do dveh tretjin nosimo svoje prednike v krvi nezavedno, v zvenu naših imen in zunanjih podobnostih. Zaznamo jih v sebi močneje, ko se začnejo umiranj. Potem se jih s sleherni smrtjo zavemo globlje v dobrem in slabem. Ali je človek po vsakem pokopu sorodnika in prijatelja troho modrejši ali le malo počasnejši v svojih vsakdanjih pehanjih, ostane vprašljivo. A pogrebi dragih zanes-

ljiveje od katerikoli drugih življenjskih mejnikov odgrebejo tudi dosti resnic o preživetih.

Srečevanja z mrtvimi sorodniki po krvi in duhu morejo zato dati spoznanja in umiritve hkrati. Zrastejo lahko v dotikanja kamna modrosti in slute-

nja vrednot. Končno pa iz tipanj v temnih blodnjakih zmeraj znova zrastejo nova občutenja življenja.

In če nas dan mrtvih more bolj od drugih dni odpreti preteklosti, stopimo ji bliže in prisluhnimo sebi in svojemu rodu v njej!

Marjan Kolar

S PROBLEMSKE KONFERENCE SINDIKATA

Predvsem o invalidih in bolniških izostankih

Na problemsko konferenco, ki je bila 9. 10. 1981, so se po osnovnih organizacijah temeljito pripravili, dejavno pa so se vključile tudi strokovne službe, kot kadrovska, socialna, služba za VPD. Akcija na širokem področju socialne politike in varnosti ni enkratna, ampak naj bi potekala stalno. Sklepi in stališča s konference bodo naš prispevek k 3. konferenci Zveze sindikatov Slovenije. Objavili jih bomo v naslednji številki.

HITREJE IN ODLOČNEJE REŠEVATI ODPRTA VPRAŠANJA

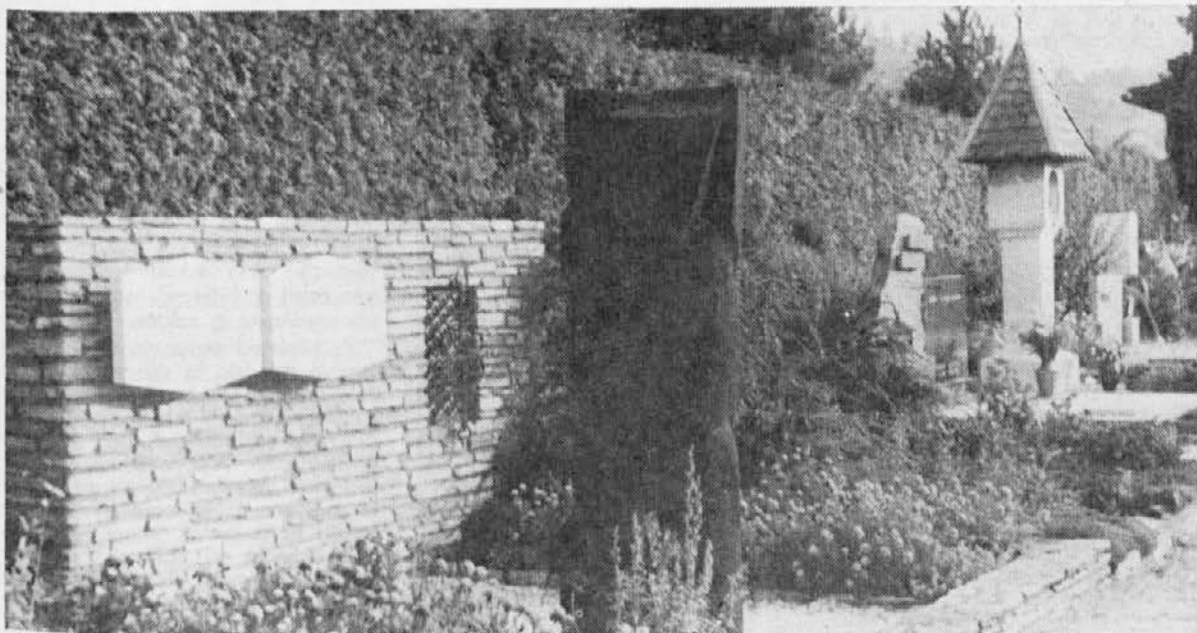
Aktiv invalidov je med drugim predlagal, naj o zaposlitvi invalidov na druga dela ne bi odločala samo zdravnik in socialni delavec, ampak vsaj še psiholog, referent za invalidske zadeve, ravnatelj in prizadeti delavec. Pri razpisih za lažja dela pa želijo (tam, kjer je to možno) opombo »primerno tudi za invalide«.

Vodja službe za VPD je povedal, da je program za prilagoditev nekaterih del invalidom narejen, tudi denar je na voljo (štiri stare milijarde), vendar je treba še dosti strokovne obdelave.

Kovači so prek svojega delegata opozorili, da pričakujejo od oddelka za medicino dela rezultate, tudi pri dejavnosti regocentra naj bi stopili korak naprej. Slabe izkušnje imajo z novim manipulatorjem, na katerem delavci obolevajo. Premalo odgovorno še uporabljamo zaščitna sredstva, pa tudi stopnja socialne varnosti bo vedno odvisna od ustvarjenega dohodka.

Valjarji so zelo natančno analizirali odsotnost zaradi bolniške — področje, ki so mu tudi drugi diskutanti namenili precej pozornosti. Ker jim manjka dnevno po 40—70 delavcev, je ostrina njihove diskusije razumljiva. Tako so na prvo mesto postavili lenuhe, ki se radi ognejo težkemu delu. Poznajo sezonske bolnike, ki obolevajo najraje spomladi in jeseni, ko

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zadnji dom

(Nadaljevanje s 1. strani)

so dela na polju. Pravijo, naj bo kmet samo kmet, v industriji pa delavec samo delavec. Naslednja kategorija so **alkoholiki**. (Po mnenju socialnega oddelka jim bo treba nameniti še več pozornosti tudi v tozidih. Neurejena nega na domu in neurejeno varstvo prav tako množi bolniške izostanke. — Če bi vse to uredili, bi število bistveno padlo, saj zares bolnih delavcev spet ni tako veliko. Ni pa mogoče dopustiti, da bi bolniške odsotnosti ogrožale socialno varnost pridnih delavcev.

Jeklarji so diskutirali umirjeno. Ker se dosti bodejo s fluktuacijo, so opozorili na to, da mladim delavcem iz drugih republik težko nudimo osnovne pogoje za življenje. Modernizacija jim daje upanje na boljše delovne pogoje. Ko pa bo delo jeklarjev lažje, morda tudi delavcev zanj ne bo tako težko dobiti.

Diskusija delegata iz tozda **pnevmatični stroji** je segla na področje proizvodnje. Zaradi starih strojev njihovi delavci vedno težje dosegajo norme. Če to ne bo kako urejeno, lahko nastanejo še velike težave.

Delegati so se nasploh zavzeli za bolj učinkovito povezavo med železarno in zdravstvom, da bi se aktualne stvari hitreje urejale.

MANJ POZORNOSTI DRUGIM PODROČJEM

Ker je konferenca letos o vprašanih družbenega standarda že razpravljala, jih zdaj ni ponavljala, a se je tudi drugih tém (štipendijska politika, plan kadrov itn.) le bežno dotaknila. Priložnost za svojevrstno razpravo je hkrati ponudila in vzela diskusija delegata osn. organizacije tozda kontrola kakovosti.

Edina je namreč opozorila na dejstvo, da delavci železarne Ravne v dnevnem časopisu pa po radiu in TV enako kot drugi občani zasledujemo analize, kritike, izjave, ukrepe in dileme o stanju v našem gospodarstvu. Povedala je tudi, da lahko vse to nakopičeno povzroča med delavci mnogo več negotovosti kot pa npr. konkretno stanje v železarni in kraju.

Žal pa opozorilo ni izzvenelo zelo jasno v tej smeri, ampak je dovolilo vtis, kakor da vidi samo slabosti, ne pa tudi pozitivnih dosežkov v naši družbi. Zato je bila reakcija navzočih ostra, do dialoga pa ni prišlo. Obveljala je zahteva, naj v kontroli kakovosti sestavijo novo oceno, v njej pa vsaj za železarno svojo kritiko konkretizirajo. — Ko bo to opravljeno, bomo o tej temi napisali kaj več.

Marjan Kolar

Invalidska problematika v železarni Ravne in mladi

(Iz razprave na poročilo problemsko-volilne seje OK ZSMS Ravne na Koroškem 24. 9. 1981)

Invalidska problematika je zelo obsežno področje, zato je potrebno, da se čim širše obravnava. Ob vse večji skrbni skupnosti za človeka je posameznika težko zadosti učinkovito in neposredno zavarovati pred bremenom, ki mu jih vsak dan sproti nalaga življenje. Dolgo je veljala miselnost, da se delavec lahko povsem prilagodi delovnim pripravam, procesom in delovnemu okolju. Danes pa skušamo delovne naprave, delovne procese in delovno okolje prilagoditi delavcem. Neustrezni delovni procesi in okolje slabo vplivajo na delavčovo storilnost, počutje in zdravje. Skupke vseh dejavnikov, ki skrbijo za ohranitev dinamičnega ravnesja, imenujemo kompleksno varstvo pri delu.

Naloga zdravstvene službe in OZD je v tem, da skrbita, da vsak delavec opravlja delo, ki ustreza njegovemu zdravstvenemu stanju in psihofizičnim sposobnostim.

Neposredna nevarnost za invalidnost je podana, kadar delovni pogoji na posameznih delih in nalogah ne glede na higienske in tehnično-varstvene ukrepe, ki se uporabljajo ali jih je možno uporabljati pri delu, v tolikšni meri vplivajo na zdravstveno stanje in delovno zmožnost zavarovanca, da mora ta nujno spremeniti delo ali okolje, kjer bi sicer postal invalid.

V železarni Ravne zaposluje 11 % invalidov. V starosti do 27 let je zaposlenih 24 invalidov III. kategorije invalidnosti. Ti delavci so popolnoma nezmožni ali le deloma zmožni za svoje delo, zmožni pa so poln delovni čas opravljati drugo ustrezno delo ali se lahko s poklicno rehabilitacijo us-

posobijo za tako delo. Na poklicni rehabilitaciji v srednji tehnični šoli imamo 4 mlade delavce. V postoku za oceno po invalidski komisiji je 6 mladih delavcev v starosti do 27 let.

Visok odstotek invalidnosti v železarni Ravne povzroča probleme pri sedanjem zaposlovanju že teh delavcev, ki so v postopku za oceno invalidnosti.

Glede na naravo dela (težki delovni pogoji in število invalidnih in za delo manj zmožnih delavcev) je vedno manj prostih del, ki so primerna za zaposlovanje invalidov, saj so delovni po-

goji in narava dela v črni metalurgiji taki, da sami po sebi izključujejo zaposlovanje z zdravstvenimi omejitvami. Zato moramo biti pozorni na to, da delavci uporabljajo osebna zaščitna sredstva, da se z njihovo uporabo škodljivi vplivi zmanjšajo vse do normalnih količin. Kjer pa so tehnične možnosti, je potrebno še naprej zmanjševati telesne obremenitve.

Zlasti je potrebno poudariti to, da je veliko delavcev ocenjenih po invalidski komisiji prav v času, ko od njih pričakujemo maksimalno delovno storilnost in je njihova delovna doba ob nastanku invalidnosti kratka.

nastopa kot vzrok bolezni, v nekaj primerih pa tudi nesreča pri delu, zato ne moremo kot razlog navajati le težke delovne pogoje. Med obolenji za nastanek invalidnosti so v največji meri zastopane bolezni kosti in gibal. To pa nam kaže, na kakšne omejitve moramo računati v postopku iskanja ustreznega dela. Težave pa so še večje, kadar pri delavcu nastopi več omejitev hkrati. Vsekakor je bolezen stanje, s katerim se je težko sprijazniti, saj zahteva mnoge spremembe v načinu življenja. Prilagoditev na novo stanje pa zahteva od človeka velike psihične napore.

PRIPRAVE PREDLOGOV AOD, DEFICITARNOSTI IN IZJEMNIH TEMPERATUR SISTEMA DELITVE OD

V službi za sistem OD smo v oktobru opravili razgovore in uskladitve predlogov za deficitarnost, izjemne temperature in AOD. Nadaljnje aktivnosti na tem področju bodo potekale po naslednjem predvidenem zaporedju:

- Obravnava predlogov na razširjenih komisijah KSZ — od 2. do 6. 11. 1981
- Posredovanje pripomb komisij KSZ službi za sistem OD — do 10. 11. 1981
- Obdelava pripomb komisij KSZ v službi za sistem OD in posredovanje predlogov delovnim skupinam — do 20. 11. 1981
- Obravnava sprememb in dopolnitev na delovnih skupinah o AOD, deficitarnosti in izjemnih temperaturah ter stališč DPO o referendumu, ki je bil 25. septembra — od 23. do 27. 11. 1981
- Posredovanje pripomb delovnih skupin službi za sistem OD — do 4. 12. 1981
- Strokovna obdelava pripomb delovnih skupin v službi za sistem OD — od 7. do 18. 12. 1981
- Posredovanje končnih predlogov komisijam KSZ za predlog delavskim svetom in informacija delovnim skupinam — do 20. 12. 1981
- Obravnava končnih predlogov na komisijah KSZ in informiranje delovnih skupin — od 21. do 25. 12. 1981
- Priprava predlogov za DS DO in DS tozdov oz. delovnih skupnosti in objava — do 8. 1. 1982
- Seja DS DO — 15. 1. 1982
- Seje DS tozd in DSSS — od 18. do 20. 2. 1982
- Referendum — 27. 1. 1982
- Veljavnost — 1. 1. 1982

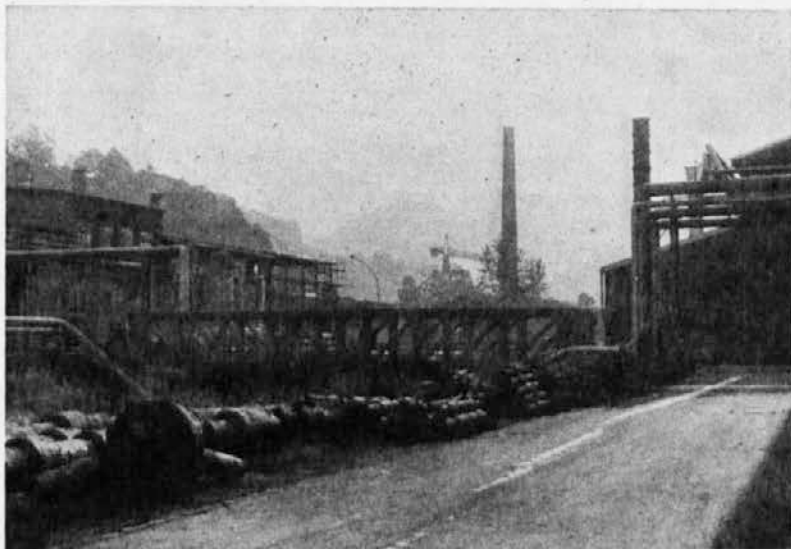
Služba za sistem OD

Pri izobrazbeni strukturi invalidov ugotavljamo, da je dokaj neugodna. Ob upoštevanju tega dejstva je potrebno vse večji pomen dati poklicni rehabilitaciji, prekvalifikaciji ali dokvalifikaciji.

Pri ugotavljanju vzrokov za nastanek invalidnosti v večini primerov

Zaposlovanje invalidov predstavlja enega izmed problemov, saj ugotavljamo, da kljub mnogim rešenim primerom tak način reševanja ni najboljši, ker smo se s tem problemom največkrat ukvarjali le socialni delavci. Ker je pojav invaliditete obsežen, smo se ukvarjali s postopkom od uvedbe postopka do ocenitve po IK. S sprotno strokovno in sistematično obdelavo invaliditete v TOZD in delovnih skupnostih želimo prek komisij za varstvo pri delu in varstvo okolja problematiko podružbiti do take mere, da bo postala skrb in odgovornost vseh delavcev. Na področju invalidske problematike smo izdelali analize, kjer smo prišli do bitsvenih ugotovitev novih predlogov in rešitev.

Za ponovno ustanovitev komisij za varstvo pri delu in varstvo okolja so dale predlog temeljne organizacije in delovne skupnosti z namenom, da se dejavnost vse bolj razširi na področju preventivnega varstva delavcev (kompleksnejša obravnava). Njene naloge so tudi v tem, da spremljajo in opozarjajo na probleme, ki se pojavljajo, da sodelujejo pri razporejanju delavcev glede zdravstvenih sposobnosti, invalidnosti, da sodelujejo glede vprašanj tehnične opremljenosti, da se vključujejo v reševanje problemov okolja dela ipd.

Ena naših ulic

S pravilnikom o delovnih razmerjih pa je že organiziran del tega varstva. Delavci, ki še niso dopolnili 18 let, uživajo v delovnem razmerju posebno varstvo, in sicer:

- ni jim mogoče naložiti težkih telesnih del,
- drugih del, ki lahko škodljivo in s povečano nevarnostjo vplivajo na zdravje oz. na zdravstveni razvoj,
- ni jim mogoče naložiti, da delajo več kot poln delovni čas ali ponoči.

V tem pravilniku je določeno za delavce, ki še niso dopolnili 18 let, da imajo pravico do dodatnih dni dopusta. Mladina nad 18 let v železarni Ravne opravlja razna dela in naloge, kjer je določena preventivna zaščita — zdravniški pregledi, tehnična zaščita, osebna zaščita, preverjanje znanja iz varstva pri delu in organiziranje glede na omejitve (razporejanje po psihofizičnih sposobnostih). Mladi delavci, zaposleni na raznih delih in nalogah, ki jih opravljajo, imajo možnost, da se z dodatnimi tečaji in podobno usposobijo za dodatna opravila in s tem napredujejo. Torej je vse večji poudarek na humanizaciji dela (kjer na človeka deluje vse manj obremenitev).

Novi zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega zavarovanja naj bi uredil pokojninsko in invalidsko zavarovanje v skladu z ustavnimi izhodišči in zakonom o združenem delu. Posebno pozornost se v razpravah ob predlogu zakona posveča novi ureditvi invalidskega zavarovanja, ki temelji na vlogi

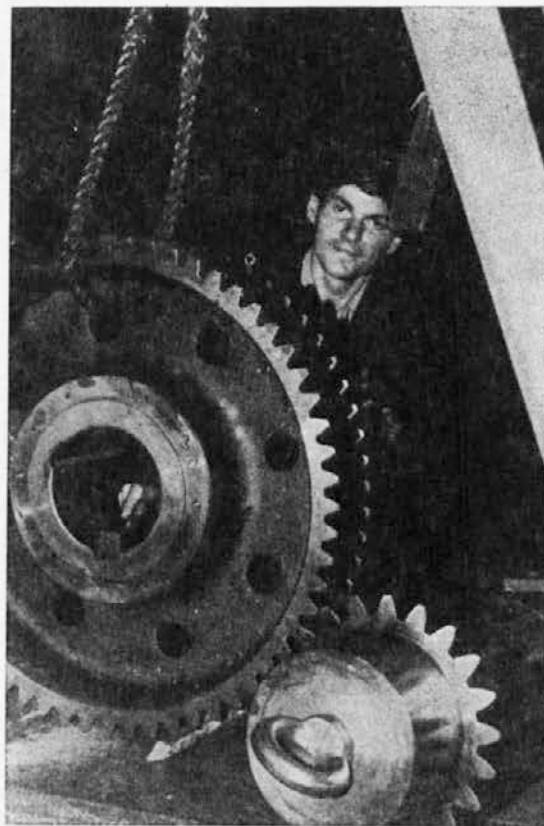
delavcev organizacij združenega dela pri zagotavljanju pravic delovnim invalidom. Sedaj je v javni razpravi tudi osnutek statuta skupnosti pokojninskega zavarovanja.

Glede na dosedanje ugotovitve je nujno potrebno razmisliti o primernosti določenih delovnih mest za invalide, kakor tudi preučiti mesta v delovni organizaciji in s tem omogočiti nemoten prehod invalida iz ene temeljne organizacije v drugo. Se naprej sistematično delati za izboljšanje kulture delovnega okolja, raziskati vzroke za nastanek invalidnosti, da se bodo ustvarili pogoji za racionalno zaposlovanje oseb z zmanjšano delovno zmogljivostjo. Zato je nujno, da tudi druge delovne organizacije to upoštevajo in s tem ustvarijo pogoje za zaposlovanje teh oseb v naši občini. Za boljše predstavitev problematike v občinskem merilu bi bilo potrebno izdelati analize s tega področja, ki bi pokazale, na katerih delih in nalogah bi se naj invalidne osebe zaposlile.

Problemi nastajajo pri zaposlovanju žensk, saj je v naši občini premalo del, kjer bi se ženske lahko zaposlile.

Letošnje leto, ki ga je generalna skupščina OZN razglasila za mednarodno leto invalidov, naj bi čim več skrbi posvečalo invalidski problematiki. Razporeditev delavca na drugo delo nam ne sme pomeniti prenehanje zanimanja zanj in za njegove težave, temveč mu moramo pri nadaljnji vključitvi v novo delovno sredino čim bolj pomagati.

Irma Fajmut

Pred montažo

Kako dosegamo plan proizvodnje

Za visokim zaostankom pri predvidenem planu skupne proizvodnje v avgustu (26,5 odst.) je bil v septembru presežen plan skupne proizvodnje za 2,1 odst., v kumulativni še zaostajamo 1,5 odst. Mesečni zaostanek pri odpremi

znaša 11,0 odst. v kumulativni beležimo tu prekoračitev 1,8 odst. Fakturirana eksterna bruto realizacija je bila presežena za 12,2 odst., v kumulativni znaša prekoračitev 11,6 odst. Pri izvozu (v \$) zaostajamo za predvidenim meseč-

nim načrtom le 5,1 odst., kar je delno izboljšalo tudi stanje v kumulativni. Zaostanek tu znaša 54,9 odst. (v avgustu 51,1 odst.) Predvideni izvoz v septembru so presegle TOZD: valjarna, jeklovlek, stroji in deli ter rezalno orodje.

TOZD JEKLARNA. V septembru je TOZD zaostala za predvidenim planom skupne proizvodnje 0,4 odst., medtem ko zaostaja za operativnim planom 4,2 odst. Vzrokov za to je več, od pomanjkanja kvalitetnega starega železa, kar povzroča večkratno zalaganje, s tem pa se podaljšuje izdelavni čas, do neredne dobave potrebnih materialov — fero legur, šamotne opeke itd. in do okvare žerjava grabilca na pripravi vložka. Na 40-tonski el. obločnih pečeh pa je

ODSTOTEK DOSEGANJA OPERATIVNEGA PLANA
SKUPNE PROIZVODNJE

T O Z D	SEPTEMBER	KUMULATIVNO
JEKLARNA	95,8	98,2

ob pravkar izvršenih generalnih popravilih prihajalo do večjih zastojev zaradi okvar.

TOZD JEKLIVARNA. TOZD je dosegla načrtovano skupno proizvodnjo v višini 102,4 odst. Težave, s katerimi se srečujejo v TOZD, pa so več ali manj enake kot v preteklih mesecih: velika iztrošenost opreme in strojev v proizvodnih obratih ter pomanjkanje delavcev sta ključna problema, ki onemogočata večje aktivnosti za povečanje produktivnosti in obsega proizvodnje ter izboljšanja kakovosti.

TOZD VALJARNA. TOZD je v septembru presegle predvideni plan skupne proizvodnje za 3,5 odst. Zelo visoka je prekoračitev pri proizvodnji lahkih profilov 52,2 odst., pri gredicah pa znaša 4,6 odst., medtem ko zaostaja proizvodnja srednjih profilov 0,4 odst.

TOZD KOVAČNICA. Odprema v TOZD je bila v septembru večja od planirane za 6,1 odst., vendar je finančni rezultat zaostal za predvidenim za 3,3 odst., ker je bilo izdelanih precej navadnih in nizko legiranih jekel. V starem delu kovačnice je potekala proizvodnja brez večjih zastojev, kovaška linija pa je mirovala teden dni zaradi ureditve stroja. Precej težav nastaja na kovaškem stroju zaradi premajhne dobave ingotov iz TOZD jeklarna, še slabše pa je z dobavo gredic iz TOZD valjarna, saj zadnje čase valjanih gredic sploh ne dobavljajo, kar povzroča pogoste zastoje v proizvodnji.

TOZD JEKLOVLEK. Mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD presegle za 8,6 odst. Pri vlečenem jeklu za 19,0 odst. in brušenem

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE (ga)							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTERNE REALIZACIJE (bruto realizacija)		IZVOZA	
	september	kumulativ.	september	kumulativ.	september	kumulativ.	september	kumulativ.
JEKLARNA	99,6	96,7	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	102,4	103,6	114,7	113,4	136,1	125,8	73,2	84,6
VALJARNA	103,5	98,4	80,3	98,7	110,9	115,3	134,4	71,5
KOVAČNICA	107,5	109,9	106,1	120,8	96,7	114,3	80,6	99,4
JEKLOVLEK	108,6	102,2	106,4	100,7	147,4	113,0	144,5	63,5
ORODJARNA	116,0	104,6	101,4	103,8	94,7	79,5	-	-
STROJI IN DELI	92,8	98,0	87,6	98,0	96,2	102,9	109,9	27,2
- noži, brzorezno orodje	102,7	98,8	89,6	94,2	108,6	112,8	57,4	73,6
- gredice	-	98,6	-	-	-	-	-	-
- palice	-	128,8	-	129,3	-	144,6	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	69,7	101,5	79,0	98,4	108,2	114,4	57,4	73,6
PNEVMATIČNI STROJI	80,9	87,8	81,2	87,8	113,2	120,9	2,3	15,0
VZMETARNA	99,1	94,8	99,0	94,9	121,3	114,7	91,0	73,0
REZALNO ORODJE	107,6	111,9	87,2	110,8	127,5	116,6	228,1	74,2
KOVINARSTVO LJUBNO	158,0	114,1	152,6	109,9	147,8	103,5	-	-
ARMATURE MUTA	105,7	46,3	100,4	45,0	96,8	41,1	34,5	9,3
KALILNICA	-	-	-	-	98,8	77,4	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	96,7	100,8	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	102,1	98,5	89,0	101,8	112,2	111,6	94,9	54,9

T O Z D	ODSTOTEK DOSEGANJA V PRIMERJAVI Z ENAKIM OBDOBJEM LANI							
	SKUPNE PROIZVODNJE		ODPREME		FAKTURIRANE EKSTER. REALIZACIJE		IZVOZA	
	september	kumulativ.	september	kumulativ.	september	kumulativ.	september	kumulativ.
JEKLARNA	111,7	98,5	-	-	-	-	-	-
JEKLIVARNA	99,6	101,8	110,1	93,8	140,3	128,0	45,5	74,0
VALJARNA	97,4	100,6	84,6	102,2	127,5	143,8	150,4	76,2
KOVAČNICA	110,6	116,9	103,4	110,5	98,2	138,1	64,6	95,0
JEKLOVLEK	115,1	102,2	110,0	102,5	173,3	145,3	93,3	67,3
ORODJARNA	248,6	-	137,9	-	183,7	-	-	-
STROJI IN DELI	138,3	113,3	99,2	112,5	161,0	152,1	-	706,8
- noži, brzorezno orodje	98,7	103,9	83,8	103,4	110,0	129,1	93,5	101,3
- gredice	-	80,7	-	-	-	-	-	-
- palice	-	68,2	-	68,1	-	82,8	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	38,0	92,3	65,0	95,7	107,4	129,5	93,5	101,3
PNEVMATIČNI STROJI	91,9	84,4	95,2	82,1	151,1	165,1	-	13,1
VZMETARNA	102,3	92,9	108,0	93,5	142,9	132,2	89,6	53,8
REZALNO ORODJE	77,8	87,3	56,5	84,8	132,0	131,5	155,2	81,1
KOVINARSTVO LJUBNO	130,6	108,6	125,4	122,4	175,8	156,0	-	-
KALILNICA	-	-	-	-	126,1	87,4	-	-
STOR. DRUGIH TOZD-DS	-	-	-	-	146,3	136,6	-	-
SKUPAJ DELOVNA ORGANIZACIJA	104,5	100,9	92,8	103,1	133,8	143,7	150,1	91,1

jeklu 40,9 odst., zaostaja pa proizvodnja luščenega jekla za 50,3 odst. in vlečena žica 20,0 odst. Zelo zaskrbljujoče je stanje pri luščilnih strojih, saj je veliki luščilni stroj že skoraj popolnoma dotrajan, tako da bo tu predvidena količina proizvodnje v prihodnje znatno pod načrtovano.

TOZD ORODJARNA. Predvideni plan skupne proizvodnje v TOZD je bil presežen za 16,0 odst., za planom je zaostala le proizvodnja orodnih plošč 15,2 odst. V septembru so nastale težave pri brušenju rezkalnih glav zaradi popravila brusilnih strojev. V popravilu pa so bili zaradi velike iztrošenosti tudi rezkalni stroji.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD tudi v septembru ni dosegla predvidenega plana skupne proizvod-

nje. Tako zaostaja pri obdelanih ulitkih 50,0 odst., valjih 56 odst. in stiskalnicah 8,9 odst. Presežena pa je bila proizvodnja obdelanih odkovkov 18,7 odst., sestavljenih izdelkov 50,0 odst. in raznih delov 34,7 odst., medtem ko je proizvodnja strojev za predelavo in delov za vozila mirovala. Nedoseganje predvidenega plana je nastalo predvsem zaradi celotnega izpada valjev za ZSSR ter le delne odpreme valjev za Sisak, vretenjskih glav za Jesenice, osovin za Rade Končar ter batov za Magnohrom.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Zaostanek za mesečnim planom skupne proizvodnje v TOZD znaša 30,3 odst., saj je v minulem mesecu izpadla proizvodnja gredic ter obdelanih palic. Industrijskih nožev je bilo izdelanih za 4,2 odst.

več, kot je predvideno s planom, pri brzoreznem orodju pa zaostaja TOZD za 33,4 odst.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Zaradi izpada votlosvedrnega jekla ter neizdobje vložka za vrtalne drogeve v TOZD ni bil dosežen predvideni plan skupne proizvodnje. Težave so nastale zaradi večjih okvar na že itak dotrajanem strojnem parku in daljših popravilih od TOZD SGV. Iztrošeni stroji in naprave pa vplivajo predvsem na spremembe normalnega toka materiala, s tem pa nastajajo ozka grla v proizvodnji. Kasnitve so bile tudi v dobavah

Taka priznanja prejemamo

naročenih standardnih delov iz trgovske mreže.

TOZD VZMETARNA. Vzrok nedoseganja plana skupne proizvodnje (zaostanek znaša 0,9 odst.) je predvsem posledica pomanjkanja delavcev. Pri vzmetnih palicah je bil plan sicer presežen za 29,3 odst., zaostala pa je proizvodnja listnatih vzmeti za 8,2 odst.

TOZD REZALNO ORODJE. TOZD je presegla predvideni mesečni načrt skupne proizvodnje za 7,6 odst. kljub težavam, ki so nastale zaradi nekvalitetnih brusnih segmentov, pomanjkanja karbidne trdine za rezila in okvare ploščinskega brusilnega stroja za profilno brušenje.

TOZD KOVINARSTVO LJUBNO. Mesečni plan skupne proizvodnje je TOZD presegla za 58,0 odst. Proizvodnja bi lahko bila še večja, če ne bi prišlo do zakasnitev dobav vložka za prodajni most traktorja. Nadaljevale pa so se tudi težave pri obdelavi vzvodov.

DIT NA OBISKU V TOZDU KOVINARSTVO

Na željo članov Društva inženirjev in tehnikov smo organizirali 26. 9. 1981 strokovno ekskurzijo v tozd kovinarstvo Ljubno. Razen proizvodnega procesa in osnovne dejavnosti tozda smo si ogledali tudi druge znamenitosti Savinjske in Logarske doline. Pot nas je vodila do prvega postanka v Mozirskem gaju, kjer smo si ogledali razstavo del Janka Dolence iz Vučenice. Naravne lepote pa nam je razkazal tov. Franc Štiglic, predstavnik tozda kovinarstvo.

Po prihodu v Ljubno smo si ogledali proizvodno halo. Preseñetila nas je urejenost in čistoča. Le stežka smo se prepoznali med novimi stroji tiste stare, ki so tja priromali iz tukajšnjih obratov. Veseli smo bili očitnega napredka, še zlasti, ker so z malo sredstvi, vendar pa s prizadevnostjo in zagnanostjo dosegli takšen uspeh.

Kasneje smo pot nadaljevali do slapa Rinka in se ustavili v Planinskem domu, kjer smo se s predstavniki tozda kovinarstvo pogovarjali o skupnih interesih in problemih. Razložili smo jim dejavnost in organiziranost našega društva, oni pa so izrazili

željo o ustanovitvi podružnice, saj smo si bili enotni, da nas vežejo isti interesi in bi zato lažje reševali nekatere probleme, kot npr. na področju prevajanja in organiziranja strokovnih predavanj in ekskurzij.

Ker organiziramo strokovne ekskurzije predvsem zato, da bi se iz vidnega kaj naučili, lahko trdimo, da opisana pot ni bila zaman. In kaj smo spoznali? Predvsem to, da bi nekatere rešitve problemov investiranja, izgradnje lahko uveljavljali tudi v naših tukajšnjih tozdih, saj smo v razgovoru s tov. Straškom, ravnateljem tozda kovinarstvo, slišali, da so celotno investicijo, ki je v zaključni fazi, izpeljali po planu in niso uveljavljali podražitev. Vemo pa, da so podražitve investicij v železarni velik problem, da o dokončanju del in planiranih rokov ne govorimo.

In drugo: objekte splošnega pomena, kot je Mozirski gaj, kjer so tozdi, obrtniki in posamezniki pokrovitelji posamznih objektov, le-te tudi urejajo in vzdržujejo, ti pa jim služijo kot okras in reklama hkrati.

Pri mizarjih

Vemo, koliko sredstev vlaga železarna v izgradnjo in vzdrževanje enakih in podobnih objektov, ki jih uporabljamo ne le delavci železarne, ampak vsi krajanjani. Ali ne bi bilo smotrno, da bi se npr. pri nadaljnji izgradnji športno rekreacijskega centra »Ivarčko jezero« vključile tudi druge DO v občini (več pokroviteljev manjši stroški posameznika), ne pa tako kot sedaj, ko imamo občutek, da je železar-

na molzna krava, ostale DO pa to izkoriščajo, DO, ki so izvajalke del na objektih, pa si še ustvarjajo presežke dohodka.

Kakšno podobo pa bi nam lahko nudil naš park, če bi posamezne zelenice in cvetlične nasade urejali sami ali zainteresirani posamezniki (mladina, pionirska društva in ostale organizacije) pa bomo morda lahko videli naslednje leto.

Ernest Arih

Komunisti o aktualnih vprašanjih

NOV RAČUNALNIK BREZ TERMINALOV

»Potem ko sem leta 1973 končal fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani, sem se zaposlil v ravnski železarni, v službi za avtomatsko obdelavo podatkov, v takratnem sektorju za gospodarjenje. Po vojaščini in pripravniki dobi sem pričel opravljati dela samostojnega programerja. Medtem ko se na fakulteti nisem toliko ukvarjal in srečeval z družbenopolitičnim življenjem, sem bil v zvezo komunistov vključen šele v JLA, in sicer leta 1974 v Šentvidu pri Ljubljani. Sem se pa zato po odsluženju vojaškega roka po vrnitvi v železarno takoj vključil v osnovno partijsko organizacijo AOP in že čez pol leta prevzel funkcijo sekretarja. Takrat sem dobil tudi spoznal vlogo komunistov, saj smo se tisto leto komunisti službe za AOP večkrat srečevali z aktualnimi vprašanji. Da sem bil kot sekretar kos vsem nalogam in odprtim vprašanjem, ki sem jih moral izvrševati, mi ni preostalo drugega, kot da sem se resno lotil idejnopolitičnega izobraževanja,« je uvodoma povedal **Mirko Kristan**, vodja organizacije in programiranja v službi AOP, v DS za gospodarjenje.

Čprav je naš sogovornik šele slabo leto dni vodja organizacije in programiranja, je spoznal pomembno vlogo službe za AOP v železarni, predvsem pa proces priprave informacij in obdelave podatkov.

»Živimo v času, ko je raznolikih informacij na kupe. In če nanje ne gledamo celovito oz. nimamo možnosti, da jih na sistematičen način obdelamo, lahko pridemo prej ko slej do napačnih sklepov. Prav pri tem je vloga službe za AOP, da se ta množica podatkov obdelata in da se na tej osnovi dajejo oz. sprejmejo strokovne odločitve. Res pa je, da tudi pri nas ne gre brez težav. Tako je naša služba ostalim kot nekakšen servis, saj lahko ostale službe s pomočjo računalnika in službe za AOP svoje naloge dosti hitreje in točneje opravijo. Pri našem delu je zelo pomembno, da delavci vemo, kaj se po svetu dogaja, v katero smer gre razvoj, saj lahko le tako načrtujemo razvoj in gremo v korak z ostalim svetom.

Seveda pa se pri tem srečujemo tudi s težavami. Tako smo kar tri leta potrebovali, da smo stari preobremenjeni računalnik zamenjali z novim. Z nabavo novega smo ta-

ko dobili možnosti, da danes nekatera področja obdelave podatkov dopolnjujemo. Imamo pa tudi možnost prirediti delati na novih aplikacijah. Z novim računalnikom pa nismo dobili vse potrebne opreme, ki bi jo nujno potrebovali za uvažanje avtomatske obdelave za posamezne službe. Tako nam manjkajo predvsem terminali,« je razložil tov. Kristan.

Poleg odgovornega dela v železarni, je tovariš Kristan tudi član izvršilnega odbora delavskega sveta SOZD Slovenske železarne.

»Izvršilni odbor, katerega član sem, že dobro leto dni skupaj s poslovnim svetom rešuje problematiko s področja uvoza, na katerega so Slovenske železarne zelo močno vezane, predvsem zaradi nadvse potrebnih deviz. Ker jih ni dovolj, železarne tudi ne izpolnjujejo izvoznih obveznosti. Tako je izvršilni odbor skupaj z delavskim svetom pozval odgovorne v komercialnih in strokovnih službah, naj naredijo vse, da bodo železarne izboljšale izvoz. Akcija je stekla, a težave so še vedno.

Izvršilni odbor je tudi zahteval, naj bi se sodelovanje med delovnimi organizacijami še poglobilo, predvsem naj bi v sozdanju dobili neko novo kvaliteto pri sodelovanju in gospodarjenju,« je sklenil **Mirko Kristan**.

V TOZD ENERGIJA SO KOS TEŽAVAM

»Član ZKJ sem postal šele po smrti tovariša Tita. Odločitev za vstop v zvezo komunistov je padla tudi zato, ker sem ves čas svojega študija v Ljubljani in dela na Ravnah (v železarni delam od leta 1960), neprekinjeno deloval kot družbenopolitični delavec. Predvsem prepričan v uspešno in edino pravilno pot Titove politike sem se ob njegovi smrti trdno odločil, da poskušam svoje družbenopolitično delo uresničevati tudi v ZKJ,« je razložil **Alojz Janežič**, pomočnik ravnatelja TOZD energija.

Preden je tov. Janežič septembra lani postal pomočnik ravnatelja tozda, je dobil spoznal mnoga dela v ravnski železarni, predvsem pa na področju energije. Najprej je opravljal dela konstruktorja. Po letu 1962 pa je bil najprej delovodja in kisikarni, nato pa vodja oddelka za tehnične pline in vodo. Kot poznavalca smo ga vprašali, kakšne težave imamo

Brusilec

v železarni zaradi svetovne energetske krize.

»Že nekaj let nazaj govorimo o svetovnem energetskem kriznem obdobju, ki je povzročeno z gospodarskimi gibanji v svetu združenih proizvajalcev nafte. Ni moj namen obravnavati medsebojna razmerja v pridobivanju dohodkovnih pravic med razvitim in nerazvitim svetom. Vendar so prav ta razmerja povzročila, da je bilo treba v osnovi spremeniti gledanje na energijo. Ta gledanja imajo žal predvsem gospodarske posledice. Tako naj za ilustracijo povem, da je v ravnski železarni razmerje med termo in elektro energijo 1:3. Bistvena razlika je v tem, da veliko elektro energije proizvedemo doma, medtem ko moramo večji del termo energije v obliki goriv uvoziti.

Zdaj, ko bijemo boj za vsako devizo, se moramo tudi delavci ravnanske železarne zavedati, da energija ne pomeni samo elektrike za pogon stroja, luč, plin ali mazut za kurjenje, ampak je energija tudi komprimiran zrak, ki izhaja na prepustnih mestih. Tudi voda, ki teče nenamensko prek grelnih teles in pip, prekomerna poraba pitne vode za umivanje, tudi para na trošilih, ogrevanje delovnega mesta z avtoogenim gorilnikom, izpihovanje delovnih oblek z zrakom in kisikom; tudi s preprihi prezačene proizvodne hale. Vse, kar se na področju porabe energije dogaja, bi moralo biti pri sodelavcih, porabnikih, prežeto z mislijo »kako bi ravnal, če bi bila ta energija kupljena z denarjem iz lastnega žepa?« Mislim, da bi morali to ravnanje prisvojiti vsi delovni ljudje in ob-

čani,« je pripomnil naš sogovornik.

»Kaj bo treba storiti, da se bo stanje, vsaj v železarni izboljšalo?«

»Ker z energijo še vedno ne varčujemo dovolj, bo TOZD energija zavzela bolj konkretne in varčne poti. Tako bo dosledneje treba spoštovati vsa določila iz samoupravnega dogovora o racionalni proizvodnji, porabi in distribuciji energije, ki smo ga sprejeli aprila leta 1979 na ravni delovne organizacije. Kršitelje tega dogovora, bomo v prihodnje primorani obravnavati javno in jih po določilih dogovora tudi sankcionirati. V okviru tega dogovora ima tudi TOZD energija še nekatera neresena vprašanja, predvsem na področju meritev porabe energije, za katere pa je že pripravljen program realizacije.«

»Kaj pa je v energiji novega na področju investicij?«

»V zaključni fazi je izgradnja podaljška kotlarne z novim vročevodnim kotlom s kapacitetami 104 KJ. Ta bo omogočil sprostitev parnih kotlov, ki smo jih do sedaj uporabljali tudi za daljinsko ogrevanje. Novi kotel bo tudi omogočil priključitev na toplovodno ogrevanje nove mini livarne, ki je sicer ne bi mogli ogrevati. Omogočil bo tudi večjo varnost uporabnikov za oskrbovanje s toploto za ogrevanje prostorov. Se pa za pričetek obratovanja novega kotla še ne ve, ker dobavitelj še vedno ni dal zagotovila o končnem roku dobave gorilnika, ki je najvažnejši del kotla, dobil pa ga bo iz uvoza.

Podobne težave zaradi rekstricij ZIS glede uvoza imamo tudi

POROČEVALCI V SEPTEMBRU

V septembru je center za samo-upravljanje in informiranje natisnil štiri Poročevalce. Osnutek statuta delovne organizacije železarnice je izšel v številki 36, v št. 37 pa osnutek statuta temeljne organizacije oz. delovne skupnosti. Predlog pravilnika o obveščanju je tiskan v 38. številki Poročevalca, 39. številka pa vsebuje samo obrazložitev prejšnjih treh. Skupna naklada je 3800, posamezna številka 950 izvodov.

pri popravilu naprave za proizvodnjo kisika, ki zaradi stroje-lomne eksplozije ne obratuje od 12. marca letos. Za uvoz te naprave bi potrebovali okrog 320 milijonov lir. Zadnje obvestilo SISEOT pravi, da tega naročila do nadaljnjega ne bomo mogli dobiti. Tako smo tudi pri oskrbi s kisikom v železarni odvisni od po-

godbenega dobavitelja Tovarne dušika Ruše, od koder dnevno pripeljejo 10—14 ton tekočega kisika. Tolikšna je namreč dnevna poraba v železarni.

Zaenkrat te probleme rešujemo dokaj uspešno, saj imamo na podlagi osebnih stikov zagotovljenih še nekaj rezervnih količin kisika v železarni Jesenice in Sisak. Ob problemih, ki so nastali z izpadom naše lastne kisikarne, se je marsikomu v železarni odprlo novo obzorje o pomembnosti in potrebi po lastnem kisiku. Zato delavci v energiji tudi pričakujemo, da bodo novi objekt »kisikarna« kakor tudi sprotne adaptacije (lastni tanki za tekoči kisik) prišle v prioritetne načrte prihodnjega srednjeročnega obdobja. Ob tem še omenimo, da zastavljene naloge pri izkoriščanju odpadnih toplot in ureditvi kontrolno dispečarskega centra za energijo morajo pomeniti prioriteto dejavnost v sklopu obogatitve TOZD energija za naprave celotne ravske železarnice,« je še pripomnil tov. Janžič.

Franc Rotar

Pridobivanje osebnega dohodka iz minulega dela

Razvoj družbenoekonomskih odnosov pri gospodarjenju s celotnimi rezultati združenega dela je pravno formalno prišel v fazo, ko delavcem nihče več ne odreka pravice, da samostojno gospodarijo z rezultati svojega dela. Ustava in zakon o združenem delu jih celo zavezuje, da se tej svoji pravici in dolžnosti ne morejo in ne smejo odreči. Spreminjajo se teoretične osnove, toda žal se praktično sistem ne spreminja. Zelo malo je primerov, da so v delovnih organizacijah izoblikovali prava merila za pridobivanje dela osebnega dohodka iz naslova minulega dela.

Osnovni vzroki, da sistem minulega dela še ni uveljavljen v praksi, so v glavnem naslednji:

— nepoznavanje družbene vsebine pojma minulega dela

— zamujanje znanstveno-raziskovalnih institucij za izdelavo določenih osnov

— počasno prilagajanje družbenih dogovorov in branžnih sporazumov zakonu o združenem delu

— omejevanje in administrativno določanje skupnega obsega sredstev za osebne dohodke

— odsotnost ekonomskih zakonitosti v našem družbenoekonomskem sistemu, ki pogosto omogočajo napačno ocenjevanje rezultatov realiziranih naložb

— strah pred težavami, ki bi lahko nastale pri prehodu s sedanjega na novi sistem.

Beseda »minulo delo« pri večini še danes pomeni le nov izraz za pojem »dodatek za delovno dobo«, ki se že več let uporablja kot poseben dodatek k osebnemu dohodku. Preprosta enačba »minulo delo = dodatek za delovno dobo« se je močno zasidrala v zavesti delavcev in zato nastopajo velike težave, kadar se želi ta dodatek, določen po (bivši) sindikalni listi od 0—12 %, spremeniti v del osebnega

dohodka, ki ga naj delavec pridobiva na osnovi svojega prispevka, ki ga je dal h gospodarjenju in upravljanju s sredstvi za širitev in izboljšanje materialnih temeljev združenega dela.

Strokovni delavci v združenem delu so in še bodo pri izdelavi modela minulega dela naleteli na velike ovire, ki imajo različen značaj. Razni branžni sporazumi in dogovori v zadnjih letih sicer v teh gospodarskih težavah koristno omejujejo višino sredstev za OD in jo vežejo na rast dohodka. Po drugi strani pa s tem, ko omejujejo skupni obseg sredstev za osebne dohodke, zelo nestimulativno delujejo na večjo zavzetost delavcev za oblikovanje dodatnih meril, saj je vnaprej jasno, da s tem lahko le delno prerazporedijo sredstva, ki jim jih je določila resolucija, ne morejo pa pridobiti pravice do dodatnih sredstev za osebne dohodke, pa čeprav bi še tako uspešno upravljali in gospodarili s sredstvi za izboljšanje in širitev materialnih temeljev združenega dela.

Neupoštevanje objektivnih ekonomskih zakonitosti v našem gospodarskem sistemu često povzroča napačno ocenjevanje uspešnosti posameznih že uresničenih naložb. Še tako pretehtana in ekonomsko upravičena naložba lahko zaradi administrativno določenih cen prinese namesto pričakovane dohodka le izgubo in s tem nove obveznosti. Veliko nejasnosti se pojavlja tudi pri presojanju uspešnosti upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi v preteklosti. Šele ko se bodo rezultati naložb verificirali na trgu skozi ustvarjen dohodek in s tem skozi povečanje družbenega proizvoda, bo mogoče tudi realizirati odgovornost delavcev do družbenih sredstev in njihovo pravico, da si iz ustvarjenega dohodka na podlagi uspešnosti naložb prisvo-

Gola pot

jijo tudi del osebnega dohodka. Morali bomo brez vseh posebnih navodil in receptov izgraditi sistem minulega dela in pri tem upoštevati vse specifičnosti družbenoekonomskih odnosov v železarni.

Zavedati se moramo, da sam zakon o minulemu delu ne more dati univerzalnih rešitev in da so vse rešitve odvisne od nas samih. Upamo, da bomo s skupnimi idejami in vztrajnim delom prišli do sprejemljivih rešitev za našo železarno v prid in zadovoljstvo vseh, ki združujemo delo z namenom, da bi stare in nove naložbe dajale kar največje učinke, ki bi

omogočali tudi večji delež pridobivanja osebnega dohodka iz minulega dela.

Jože Roženičnik

PREGOVORI IN REKI

Jamrovcu vzemi in bahaču daj!
Kdor meče zadira, od njih umira.

Kjer beseda ne zaleže, se palica ureže.

Kogar ljubim, tega bijem.

Nikdar ne pride nobena stvar prerano, batina pa zmeraj.

PONUDBA GOSPODARSKE ZALOŽBE

Gospodarska založba pri Gospodarskem vestniku v Ljubljani nudi za pomoč pri delu in strokovnem izpopolnjevanju naslednje knjige:

Roman Albreht, DRUŽBENA LASTNINA

France Novak, POSLOVNI IN URADOVALNI JEZIK

Dr. Stane Možina, DELO POSLOVODNEGA DELAVCA

Dr. Janez Nemec, GOSPODARSKA IN PRODAJNA POGODBA DOMA IN V ZUNANJI TRGOVINI

Anton Rodić, Miodrag Gainov, OBVEZNO ZDRUŽEVANJE DELA IN SREDSTEV TRGOVSKIH IN PROIZVAJALNIH OZD

Mag. Boris Snoj, EMBALAŽA — SESTAVINA POLITIK IZDELKOV IN KOMUNICIRANJA V MARKETINGU

Mag. Vladimir Drusany, VARNOSTNO TEHNIŠKI PRIROČNIK

Naročila sprejema

ČGP DELO

TOZD GOSPODARSKI VESTNIK

Gospodarska založba

Tomšičeva 3

61000 LJUBLJANA

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto VIII

Ravne na Koroškem, 30. oktobra 1981

Št. 10

»Mladi fužinar« izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Silvo Jaš, Peter Metulj, Irma Fajmut, Barbara Sušnik in Marjana Kjørpenčev, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

Problemsko – volilna konferenca OK ZSMS Ravne

24. septembra 1981 smo se v Družbenem domu na Prevaljah zbrali na problemsko-volilni seji OK ZSMS Ravne na Koroškem delegati osnovnih organizacij ZSMS in delegati družbenih organizacij in društev z namenom, da kritično in samokritično spregovorimo o svojem delu v preteklem letu in izvolimo novo vodstvo OK ZSMS. Na osnovi poročil in razprav na seji smo ugotavljali, da smo uspeli v tem obdobju izpeljati večino nalog, ki smo si jih zadali in jih vnesli v svoje programe v preteklem letu. V poročilih in razpravah smo skušali okvirno zajeti dejavnost ZSMS v preteklem letu s poudarkom tako na uspehih kot neuspehih, ki smo jih doživljali. Kritično in samokritično smo opozorili na nekatere probleme, ki nas omejujejo oziroma krnijo politično prodornost, plodno in konkretno vključevanje v celotno družbeno dogajanje. Skratka, problemi, ki so bili prisotni, nas zavezujejo, da odgovorno in resno pristopimo v akcijo razreševanja in odpravljanja le-teh. Smo v obdobju, ki od nas zahteva angažiranost, angažiranost vsakega posameznika na vseh področjih družbenega delovanja. Pred nami so naloge, katere moramo in bomo z združenimi močmi tudi izvršili. Z nalogami in usmeritvami si trasiramo politično aktivnost v obdobju priprav na XI. kongres ZSMS, ki bo prihodnje leto. Le-te pa moramo konkretno dodelati, vnesti v svoje programe in izpeljati v vsaki sredini, kjer smo mladi organizirani.

Na seji smo oblikovali in sprejeli nekatere najaktualnejše naloge ZSMS v prihodnjem obdobju.

Krepitev notranje organizacijske, akcijske in programske enotnosti ZSMS in boj za tako ZSMS, ki bo sposobna mobilizirati najširše mladinske množice v frontno organizacijo, postaja najpomembnejša naloga OK ZSMS in njenih organov, ki jo bomo zastavili predvsem z uresničevanjem akcijskega programa dela ZSMS.

Stabilizacija gospodarstva ostaja tudi v tem času, ki je pred nami, področje dela, kjer se moramo še posebej aktivno politično udeleževati v uveljavljanju vseh družbeno sprejetih usmeritev in znotraj tega nameniti posebno pozornost družbeno-ekonomskemu in političnemu položaju delavskega razreda in delovnih ljudi, posebej pa še tistim vprašanjem, ki nepo-

sredno zadevajo položaj mladih v naši družbi. Izpolnjevanje stabilizacijske usmeritve je vsebovano v celotnem srednjeročnem planu razvoja v občinskih in drugih planskih dokumentih, zato moramo posebno pozornost nameniti prav uresničevanju teh dokumentov.

V pripravah na konferenco Zveze sindikatov Slovenije o socialni politiki moramo mladi posebej aktualizirati vprašanja, ki neposredno zadevajo socialni in ekonomski položaj mladih ljudi. Znotraj tega bomo v okviru občinske konference ZSMS in njenih organov delovali na področju štipendijske politike, stanovanjskega vprašanja domov za učence, zdravstvenega varstva ter ostalih vprašanj socialne politike v ožjem smislu. Hkrati ob tem se bomo angažirali in obravnavali vsa vprašanja socialno-ekonomskega položaja učencev v naših sredinah.

Krepko smo zakoračili v obdobje konkretnega dela na področju izvrševanja koncepta usmerjenega izobraževanja, hkrati s tem pa se bomo morali vključevati v spremljanje in analiziranje prvih izku-

šenj in preizkušenj praktičnega uresničevanja novih vzgojno-izobraževalnih programov.

Posebno pozornost bomo v tem obdobju namenili usmerjanju vpisa, štipendijski politiki, uveljavljanju izobraževanja iz dela, ob delu in za delo, samoupravni organiziranosti izobraževalnih organizacij, družbenoekonomskemu položaju učencev, proizvodnemu delu in delovni praksi, kadrovske politiki itd. Bolj kot danes se moramo vključiti v preobrazbo osnovne v celodnevno šolo, ki je eden od pogojev za uspešno uresničevanje usmerjenega izobraževanja.

Naša aktivnost mora biti usmerjena tudi v spreminjanje zavesti o pomenu kmetijstva v naši sredini. Kako pomembno je pridelovanje hrane doma, ne bi posebej govorili. Naša naloga je, da bomo dosledno izvajali sprejeta stališča s tega področja, predvsem pa se moramo vključevati v razprave na to tematiko in spregovoriti o pomenu zadružništva, samoupravnem položaju kmetov v zadrugah, o dohodkovnih odnosih, investicijski politiki, predvsem pa tudi o lastništvu, dedovanju, uresničevanju plansko začrtanih nalog in obveznosti.

Smo v obdobju intenzivnih priprav na skupščinske volitve, v katerih imamo kot mladina posebne naloge in seveda interese. Podatek, ki procentno prikazuje udeležbo

Srebrna plaketa KS OO ZSMS

mladine občine Ravne v celotnem delegatskem sistemu preteklega štiriletnega obdobja, nikakor ni razveseljav.

Naša naloga in dolžnost je, da se aktivno vključimo v celoten potek priprav na volitve v 1982. letu, seveda pa ne smejo biti naša prizadevanja ozko usmerjena le na doseganje zadovoljivega odstotka mladih, temveč moramo posebno pozornost posvetiti kvaliteti evidentiranih kandidatov.

V poročilih, ki so bila podana in posredovana vsem OO ZSMS, je moč zaslediti predvsem problematiko naše idejno-politične usposobljenosti, ki se neposredno povezuje s problematiko kadrov, zato je bomo morali več dela in svojega časa posvetiti idejno-političnemu usposabljanju celotnega članstva, zavedajoč se tega, da bomo le dobro usposobljeni uspeli premagovati vse ovire in težave, ki so in bodo pred nami. Le dobro usposobljeni se bomo lahko konkretno in plodno vključevali v celoten proces družbenega dogajanja v svojih sredinah in širše. Z doseženimi rezultati, ki jih moramo vsekakor doseči, bomo lažje in hitreje odpravljali negativne pojave, s katerimi se soočamo v svojih vrstah. Ti pojavi se nanašajo predvsem na slabe kadre, ki nam povzročajo velike težave pri krepitvi in razvijanju naše organizacije. Ob tem, da bomo posvetili več časa področju idejno-političnega usposabljanja, moramo

dosledno uveljaviti in poostri odgovornost vsakega posameznika, odgovornost do dela, sprejetih usmeritev in dogovorov. Slabe, neodgovorne kadre moramo nujno obravnavati in na osnovi ugotovitev ustrezno ukrepati, kajti le tako lahko računamo na pozitivne premike pri našem delu v prihodnjem obdobju.

Delegati so v nadaljevanju seje izvolili novo 17-člansko predsedstvo OK ZSMS Ravne na Koroškem:

predsednik P OKS ZSMS: Jože Jurak
podpredsednik P OK ZSMS: Jože Breznik
sekretar P OK ZSMS: Miroslav Garb
predsednik P KMD: Zdravko Petek
predsednik P KMVI: Renato Golob
preds. P KMKS: Davorin Kragelnik
predsednica komisije za IPD: Mateja Mešer
predsednik komisije za MDA: Srečko Franc
predsednik komisije za SLO in DS: Miran Franc
predsednik komisije za mednarodne odnose: Boris Jelen
predsednica komisije za informiranje in propagando: Marjana Kjørpenčev
predsednik KO DO-D: Roman Abrahan
predsednik CKD: Milan Paradiž
ter 4 predstavniki (delegati) KK (Črna, Mežica, Prevalje, Ravne) ZSMS.

Miroslav Garb

mi organizacijami, bomo morali tudi v prihodnje dobro delati, manj neopravičeno izostajati in se večkrat z dobrimi idejami vključiti v razprave in skupno reševati probleme. Vem, da ima veliko mladih probleme s stanovanjem. Veliko se mladi pogovarjajo o tem, da dobijo delavci iz drugih republik zelo hitro stanovanje na takšen ali drugačen način, pa čeprav delajo v železarni le nekaj mesecev. Mislim, da bo tudi na tem področju potrebno napraviti večji red. Nasploh pa mislim, da bomo programe dela OO ZSMS morali spremeniti in jih prilagoditi željam mladih delavcev in da bo v prihodnje moralo priti več pobud za dobro delovanje OO ZSMS od vodstvenih delavcev.

Maks KRAGELNIK, TOZD SGV: »Priznanje najboljši mladi delavec samoupravljalca, katerega sem prejel za leto 1980, mi pomeni nadaljnjo spodbudo in priznanje za moje sedanje delo na področju samoupravljanja in izvrševanja delovnih dolžnosti. Za priznanje me je predlagala OO ZSMS TOZD SGV ter mi s tem zopet naložila, do-

Maks Kragelnik

Najboljši mladi delavci – samoupravljalci

Milan LAZNIK, TOZD pnevmatični stroji: »Za priznanje najboljši delavec samoupravljalca me je predlagala OO ZSMS TOZD pnevmatični stroji. To priznanje mi pomeni veliko, saj me spodbuja k nadaljnjemu in še uspešnejšemu delu. Mislim pa, da bi lahko med »starejšimi« bil več posluha za mlade in njihovo delo, saj se opa-

Milan Laznik

Zdravko Mlakar

pomeni nekakšno zahvalo za ves vložen trud in prosti čas ter spodbudo za nadaljnje delo. Predlagali pa so me mladi v TOZD kovačnica. In kaj storiti, da bi mladina še bolj delala? Mlade, ki pridejo iz šol v TOZD je potrebno takoj aktivno vključiti v delo OO ZSMS. Da se bomo mladi lahko enačili z drugimi družbenopolitič-

datno obremenitev' za moje delo v bodoče, ker si moramo prizadevati, da bi tako področje samouprave in neposrednega dela kar najbolje potekalo ter bi s tem naj stimulirali še druge sodelavce oziroma mladince. Glede vključevanja mladih v družbeno življenje je potrebno storiti še marsikaj, predvsem pa to, da bo mladinska organizacija enakopravna družbenopolitična organizacija in ne »servis uslužnostnih dejavnosti«. Da pa to težavo prebrodimo, ni naloga samo mladinske organizacije, ampak vseh drugih subjektov v naši družbi. Ena izmed rešitev je ta, da mladega, ki stopi v delovni kolektiv, seznanimo z NJEGOVO DOLŽNOSTJO IN PRAVICO do samoupravnega dela in aktivnega dela v mladinski organizaciji in drugih družbenopolitičnih organizacijah.

ža že v sami TOZD, kako smo mladi večkrat prepuščeni sami sebi in da se nas ne upošteva kot enakopravno družbenopolitično organizacijo. Tudi mladi sami lahko priznamo, da velikokrat ne delamo dovolj, pa čeprav bi bilo to nujno potrebno za bolj uspešno delo in da bi se nas še bolj upoštevalo. Resnost, odgovornost, predvsem pa dobri medsebojni odnosi naj bi bili nekaki pobudniki za resnejše in uspešnejše delo ZSM.

Zdravko MLAKAR, TOZD kovačnica: »Priznanja sem vsekakor bil vesel, saj mi

Na zadnji seji koordinacijskega sveta OO ZSMS v železarni smo mladi spregovorili o svoji aktivnosti. Pravzaprav o delu in življenju mladih v tistih TOZD in delovnih skupnostih, ki hromijo delo drugih OO ZSMS, ki so voljne in pripravljene delati. Ni čudno, da nam je odpadel tabor mladih železarjev samo zato, ker je bilo premalo prijavljenih mladincev: razumljivo,

da so bili člani pripravljalnega odbora jezni, saj so se trudili zaman.

Da je mladinsko prostovoljno delo le eden (morda bistvenih) ukrepov pri izvajanju stabilizacijske politike, smo že velikokrat zapisali in povedali. Ko pa smo organizirali udarniško akcijo na Ivarškem jezeru, se nas je udeležilo le 26 mladih. Pohvaliti velja mlade iz OO ZSMS indu-

OB ROBU AKTIVNOSTI MLADIH ŽELEZARJEV

strijski noži, ki so bili številčno najmočnejše zastopani. Kje so drugi mladinci?

Razposlali smo tudi dopise sekretarjem OO ZK, kaj in kako delajo mladi, vendar razen enega se niso odzvali. Zakaj?

Odločni smo bili, da se je potrebno v sredinah, kjer mladina ne deluje, pogovoriti. Poiskati moramo vzroke (in jih tudi odpraviti), ki hromijo delo mladih v posameznih TOZD in delovnih skupnostih. Posebne komisije bodo ugotavljale dejavnost mladih in se pogovarjale o težavah in problemih s predsedniki IO OO ZSS, sekretarji OO ZKS, mentorji, ravnatelji in seveda predsedniki OO ZSMS. Člani koordinacijskega sveta OO ZSMS železarne (ki smo bili prisotni) smo prepričani, da bomo našli skupen jezik in rešili probleme in težave v obojestransko korist.

Prepričana sem, da se vsi zavedamo, da bomo krepili svoj ugled le z vestnim in požrtvovalnim ter odgovornim delom. Povezani v trdno OO ZSMS, v trden koordinacijski svet bomo uresničili svoje želje, interese, realizirali svoje akcijske plane, ki smo si jih zastavili.

Želim, da bi ob tej akciji odstranili vse pregrade in da bo zaživelo delo mladih tudi tam, kjer je mladinska organizacija le na papirju.

Pa še nekaj: opazamo, da se tudi večina mladih komunistov ne zmeni za delo mladine. Tu pa bi morali svoje dodati tudi člani OO ZKS (sekretariati?).

Zamislimo se, pričnimo uveljavljati tudi svoje dolžnosti, ne samo pravice!

M. K.

PREDSTAVLJAMO VAM

MLADI V TOZD KOMERCIALA

Predsednica OO ZSMS v tej TOZD je **Marjana Kjørpenčev**. Marsikdo med vami jo verjetno pozna kot zagrizeno, nadobudno mladinko.

TOZD zaposluje 256 ljudi; mladincev in mladink je med njimi 59. Na predlog IO OOS so letos januarja razširili predsedstvo za 3 člane — sedaj jih je 8. Razdeljeni pa so na tri skupine: izvoz, uvoz, prodaja, nabava in propaganda v eni skupini, špedicija v drugi ter skladiščna operativa v tretji. Izvolili so tudi referente za šport, kulturo, idejnopolitično delo in mladinske delovne akcije. V načrtu imajo še izvolitev predstavnika za informiranje in propagando.

Najbolj aktivni so mladi v športnih dejavnostih. Skupaj s sindikatom so priredili sankaške tekme, aprila tekmovanje v kegljanju, junija z delovno skupnostjo KSZ odbojgarsko srečanje, oktobra pa so pripravili s TOZD industrijski noži tekmovanje v malem nogometu.

Skupaj s komitejem za LO DS so organizirali kondicijski pohod s streljanjem. Nekaj mladih prostovoljcev je imenovanih tudi v enote teritorialne obrambe. Mladinec Juvan se je udeležil akcije Meža 81.

Marjano kot aktivno mladinko je koordinacijski svet mladine v železarni povabil na srečanje borcev in mladine pobratenih občin v Čačku ter na srečanje mladih železarjev Jugoslavije v Kraljevu.

Na kulturnem področju jim prav tako ne manjka idej. Ob obletnici Titove smrti so priredili razstavo »Tito in 11. kongres ZKJ«. 4. julija ob dnevu borca so obiskali spominsko obeležje Alojza Štajnerja skupaj s TOZD jeklarna. Pripravili so nekaj zanimivih predavanj o dogajanju na Kosovu, o nalogah in vlogi ZSMS v našem sistemu, o religiji. V kratkem so si zadali nalogo, da bodo obiskali Prežihovo rojstno hišo in muzej. V septembru so nas prijetno presenetili z razstavo ročnih del.

Mladi prav tako pridno urejajo zelenice okoli TOZD, njihova skrb je, da aktualne dogodke objavljajo na oglasni deski.

Vključili so se v samoupravno in družbeno življenje TOZD. 5 mladincev je članov ZK (v kratkem bodo verjetno kadrovali še 2). Pri izbiri se držijo načela, da je samo dober mladinec lahko dober komunist.

Tesno sodelujejo z drugimi DPO. Imajo skupne sestanke in akcije. Spregovorili so o pomanjkanju kadrov v špediciji in skladiščni operativi, o izvoznih problematiki, o težah delitve sredstev za OD ter o težavah delovnih invalidov.

Marjana kot predsednica mladine TOZD komerciala redno obiskuje sestanke koordinacijskega sveta mladine v železarni in tudi piše zapisnike.

O samoupravnih sporazumih, družbenih dogovorih, periodičnih in zaključnih računih razpravljajo na skupnih sestankih družbenopolitičnih organizacij (IO sindikata, sekretariata ZK in predsedstva mladine). Na samoupravnem in družbenoekonomskem področju so pričeli delovati na predlog ravnatelja — na ta način bi se naj vključili v sprotne dogajanja. O svojem delu so se pogovarjali s tov. ravnateljem, predsednikom IO sindikata, sekretarjem ZK ter predsednikom KS OO ZSMS železarne. Sadovi tega razgovora pa žal še niso vidni.

Ugotovili sva, da so mladinci nezainteresirani (razen nekaterih) za delo v mladinski organizaciji. Nekaj problemov je tudi v tem, da so raztreseni po železarni: v konstrukcijskem biroju, montažni stavbi, v modelni mizarni in na OTK. Poskušali so organizirati akcijo na Ivarčkem jezeru (na željo mladincev samih), toda odziva ni bilo. Prav tako so imeli 5 mladincev, da bi se udeležili prvenstva KS OO ZSMS železarne v streljanju. Mladi v TOZD tarnajo, da niso obveščeni, to pa po zagotovitvi Vlaste ni res. Vabila na seje (in akcije) sprejmejo vsi, v zadnjem času pa jih še telefonsko obvesti.

V decembru bodo mladi RPT izvedli problemsko-volično konferenco, predsedstvu pa želim uspešnejše delo.

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZSMS V TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

O delu mladih v osnovni organizaciji ZSMS kontrola kakovosti sem se pogovarjala s predsednico **Zinko Hartman**. Sogovornik pa je bil tudi sekretar **Mirko Glavica**.

Spregovorila sta o aktivnostih, ki pa jih je bilo žal malo, kakor tudi o vsakdanjih problemih in željah za boljše delo.

TOZD kontrola kakovosti zaposluje 205 delavk in delavcev. Mladinska organizacija deluje dalj časa in šteje 37 mladink in mladincev.

Ker mladi opravljajo razna dela in naloge po TOZD, ki so prostorsko oddaljeni, se s tem v zvezi pojavljajo težave pri njihovem delu. Narava dela je taka, da opravljajo dela v dveh izmenah, zato je akcije težje izvesti, tako da bi se jih lahko udeležila večina. Udeleženci dosedanjih akcij pa so običajno vedno isti mladinci. V bodoče bo potrebno več mladink in mladincev vključiti v sodelovanje pri raznih aktivnostih, saj bodo le s tem rezultati in vseh področjih dela in življenja vidnejši. V njihovem interesu je, da se z večjo resnostjo lotijo akcij, ki jih bodo skupno načrtovali in uspešno zaključili.

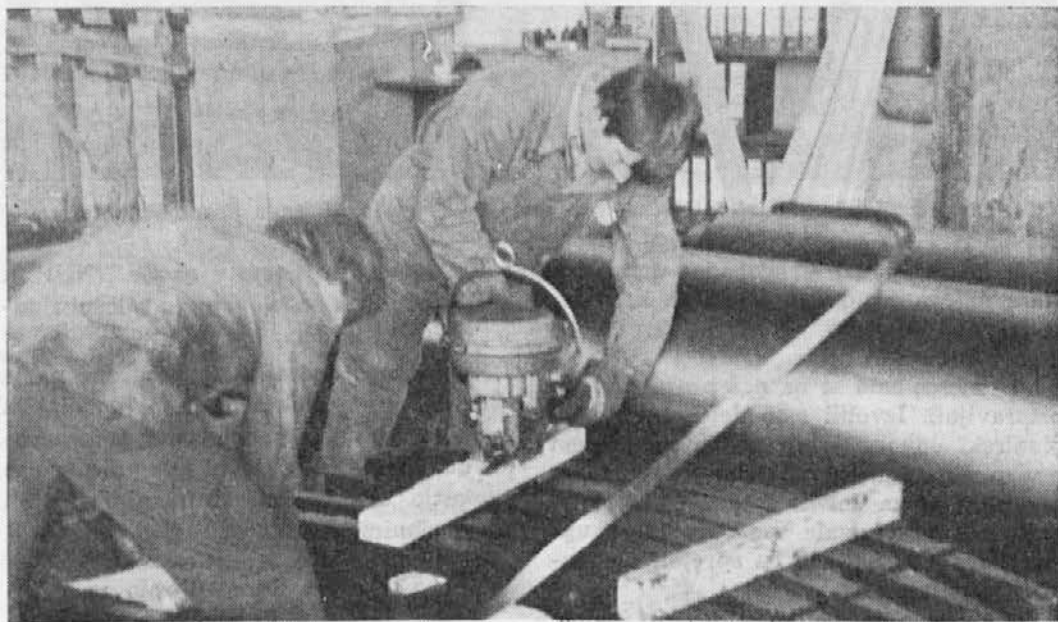
Mladi TOZD kontrola kakovosti dobro sodelujejo z družbenopolitičnimi organizacijami, z osnovno organizacijo sindikata pa so izvedli

MLADI V TOZD RPT

V tej številki vam predstavljamo tudi mlade delavke in delavce v TOZD RPT. O delu mladih, njihovih težavah, uspehih, željah in življenju sem se pogovarjala s predsednico OO ZSMS TOZD RPT tov. **Vlasto Fajmut**.

V TOZD združuje delo in sredstva okrog 230 zaposlenih. Dobra četrtina (okrog 50) je mlajših od 28 let.

V marcu je Vlasta prevzela krmilo mladinske organizacije. Trudila se je po svojih močeh, da bi dvignila aktivnost mladih v svoji sredini.

V špediciji

že nekaj uspešnih akcij in s koordinacijskim svetom OO ZSMS naše delovne organizacije.

Pogovor smo zaključili z željo, da bi se v prihodnje na vseh področjih dela osnovne organizacije vključilo čimveč mladih delavcev.

Irma Fajmut

MLADEGA ČLOVEKA MORAŠ PRITEGNITI

Takšen naj bi bil nekakšen moto tega našega predstavljanja OO ZSM ter še zlasti te, o kateri bo tokrat beseda. Mladih v OO ZSM stroji in deli najbrž ni potrebno posebej predstavljati z vsemi tistimi začetnimi karakteristikami, kot je to v navadi. Imajo prav takšne načine dela in življenja kot večina mladih v železarni, seveda pa se tudi njihovo delo razlikuje po specifičnosti ter po okolju, v katerem delajo. Razlike torej obstajajo, niso pa velike. Svojo OO ZSM je predstavil njen predsednik **Srečko Krivec**. Pogovarjala sva se o tistih splošnih stvareh, ki pač sodijo k vsaki predstavitvi. V OO ZSM stroji in deli je okrog 90 članov ZSM, kljub temu da je v tej TOZD zaposleno precej več mladih delavcev. Vendar marsikdo ne čuti pravega interesa, da bi delal ter se udeleževal v mladinskih vrstah. Srečko vse to naglašja z nekakšnim trpkim nasmeškom in zdi se mi, kot bi mu bilo žal teh mladih ljudi, ki bi lahko veliko dali ter prispevali v vrstah ZSM.

Ko sva se pogovarjala o aktivnostih, sem izvedel, da imajo nekatere akcije v sami OO ZSM, nekaj pa jih pripravijo skupaj z drugimi DPO v TOZD. Če pa gre za kakšne večje, pa tako sodelujejo s KS OO ZSM v železarni. Sploh je premalo časa za takšne akcije in dejavnosti. Veliko je vozačev, nekaj pa tudi takšnih, ki raje posedajo po gostinskih lokalih, kot da bi sodelovali pri najrazličnejših aktivnostih in akcijah.

Posebnost njihovega načina pridobivanja članstva je, kot je dejal Srečko, ta, da slehernega mladega, ki pride oziroma se na novo zaposli, takoj vključijo v ZSM. Ne pustijo jih čakati, da bi bili odmaknjeni. Takšen način pa je pokazal že določene rezultate. Že zdavnaj so zavrgli metodo, ki je veljala do nedavnega, da si hodil od mladince do mladince ter ga dobesedno prosil, če bi hotel delati ter postati član ZSM.

Tako. V tem kratkem pogovoru s predsednikom OO ZSM stroji in deli sem nekaj le izvedel iz njihovega dela. Res, da so bile nekatere stvari bolj kritične, objektivne ter da je bilo o njihovih uspehih, ki so jih tudi dosegli, bolj malo govora, vseeno prevladuje vtis, da tudi pri njih prihajajo stvari na boljše.

To pa je v tem trenutku dobro znamenje ter hkrati tudi nekakšen kažipot, da bi tudi še v nekaterih OO ZSM stvari že vendarle enkrat zasukali na bolje ter vsem tistim elementom, ki povzročajo nazadovanje in neaktivnost, naredili konec.

Silvo Jaš

Sedaj sva že prvošolčka

PIONIRJI! SMO PRAZNOVALI

29. september je naš dan. Praznujemo ga v spomin na 29. september 1942, ko so na Gorenjskem ustanovili prvi pionirski odred. Pionirji so med vojno obiskovali partizanske šole, pomagali partizanom, bili kurirji, nekateri pa so sodelovali v borbi proti sovražniku.

vseh redovalnih obdobjih, sodelovali bomo v JPI, organizirali delovne akcije, zbirali odpadne surovine, organizirali akcije solidarnosti, skrbeli za lepši videz šole, okolice in spomenike NOB. Sodelovali bomo s krajevno skupnostjo in organizacijami združenega dela.

Ob prazniku je pionirjem čestital ravnatelj OŠ Prežihov Voranc Franc Volentar

Mi živimo sedaj v svobodni domovini. Naša naloga je, da se učimo in se poleg pouka vključujemo v različne krožke in dejavnosti v šoli in kraju.

Ves mesec smo se na naš praznik vneto pripravljali. Izvolili smo delegate za nov pionirski odbor. Odbor pa je na svojem prvem sestanku sestavil program pionirske organizacije za šolsko leto 1981/82. Program so obravnavale vse razredne skupnosti, svečano pa smo ga sprejeli na pionirski konferenci.

Zadali smo si veliko ciljev in nalog. Spremljali bomo učni uspeh razredov v

Vključevali se bomo v akcije NNNP in se usposobili za sodelovanje v splošni ljudski obrambi in družbeni zaščiti.

Kako bomo uresničevali program, pa je skrb nas vseh. Menimo, da ni dovolj, da samo glasujemo in se odločamo; pomembno je, da bomo naš delovni program z vso resnostjo uresničevali in tako opravljali svojo pionirsko dolžnost.

Pionirji osnovne šole
Prežihovega Voranca
Ravne na Koroškem

ŠPORTNO SREČANJE MLADINE OBČINSKE KONFERENCE ZSMS RAVNE NA KOROŠKEM

Odbor za izvedbo športnega srečanja pri občinski konferenci ZSMS Ravne na Koroškem je v septembru organiziral športno srečanje mladine in vojakov, na katerem so preverili svoje znanje in spretnosti v treh panogah: šahu, streljanju z zračno puško in malem nogometu. Srečanja so se udeležile ekipe iz krajevnih konference ZSMS Ravne, Črna, Mežice in Prevalj ter ekipe iz železarne Ravne. Srečanje je bilo nekoliko okrnjeno, saj se povabilu niso odzvali pripadniki JLA. Tekmovanje je potekalo v prijateljskem vzdušju, saj so se tisti, ki so izgubljali, skupno z zmagovalci veselili doseženih rezultatov. V šahu so zmagali mladi iz krajevnih konference ZSMS Ravne na Koroškem, saj so osvojili vseh 6 možnih točk, drugo mesto pa so osvojili mladi Prevaljčani s štirimi točkami. V streljanju z zračno puško pa so največ krogov dosegli mladi strelci iz krajevnih konference ZSMS Mežica. Na zeleni poljani v malem nogometu pa so bili najbolj spretni in uspešni mladi železarji, ki so osvojili v tej panogi prvo mesto.

Prvo mesto na osnovi doseženih rezultatov iz vseh treh panog, s tem pa tudi prehodni pokal, so osvojili mladi Prevaljčani, drugo mesto mladi železarji, tretje mladina krajevnih konference ZSMS Ravne, četrto mladi Mežičani in častno peto mesto mladi Črnjani.

Športno srečanje so zaključili z besedami: »Na svidenje prihodnje leto.« Odbor za izvedbo športnega srečanja pri občinski konferenci ZSMS Ravne na Koroškem ocenjuje, da je srečanje uspelo in v celoti doseglo svoj namen predvsem z vidika razvijanja in krepitve tovarštva in prijateljstva med mladimi občine Ravne na Koroškem.

Miroslav Garb

Zakaj nova jeklarna na Jesenicah

Nova elektrojeklarna je bila načrtovana že za obdobje 1976–1980

Pred šestimi leti, ko smo usklajevali srednjeročni plan razvoja Slovenskih železarn za obdobje 1976–1980, je bila ugotovljena potreba in upravičenost gradnje nove elektrojeklarn na Jesenicah. Za leto 1980 je bila načrtovana v Slovenskih železarnah proizvodnja milijon ton surovega jekla in v tem naj bi dala svoj prvi delež že tudi nova jesenjska električna obložna peč, ki naj bi začela nadomeščati izpadlo proizvodnjo zastarelih in obrabljenih SM peči. V dokumentu piše, naj bi ta naložba nadomestila: »docela nerentabilno proizvodnjo v SM pečeh, ki jih je treba ukiniti.« Načrtovana investicija do leta 1980 ni bila niti pričeta.

Siemens-Martinov proces odмира

Postopek pridobivanja jekla, ki je bil daleč prevladujoč v svetovni proizvodnji jekla dobrih 80 let, hitro izgublja svoj pomen. Najprej se je v petdesetih letih pričel kisikov konvertorski proces, ki je s svojo visoko produktivnostjo pokrival pretežni del rastočih potreb po jeklu. V obdobju od leta 1950 do 1970 se je svetovna proizvodnja jekla povečala za več kot trikrat. Leto 1967 je zadnje leto, ko je še predstavljal SM proces z deležem 52,1% več kot polovico svetovne proizvodnje. V času od leta 1967 do 1971 je padel delež SM postopka na 37,5% in leto 1970 je mejno leto, ko kisikov postopek prevaga SM postopek za 41,3% proti 39,7% v svetovni proizvodnji jekla. Po podatkih za leto 1978 je znašal delež SM postopka samo še 24,0% in japonska železarska industrija v tem deležu ni imela več svojih podatkov o proizvodnji. Napovedi za nadaljnji razvoj pravijo, da bo delež SM postopka v naslednjih letih še nadalje padel in bo po letu 1985 docela nepomemben ter se bo obdržal samo še v nekaterih velikih agregatih v deželah SEV. Napovedujejo, da bo kisikov postopek dosegel delež 66%, elektrojeklo pa nad 30% v svetovni proizvodnji.

Tudi v jugoslovanski železarski industriji sledimo, čeprav bolj omahujoče in počasi, svetovnim dogajanjem. Še leta 1968 je bil SM postopek udeležen v jugoslovanski proizvodnji surovega jekla z 80,1%, a že leta 1978 le 43,2%. V letu 1980 je znašal ta delež še 40%. Razmerja stvarnih zmogljivosti jeklarn so porazdeljene tako, da bi bil ob polnem izkoriščanju že zgrajenih naprav za kisikov postopek sedanji delež SM jekla samo še okoli 30%.

SM postopek opuščamo tudi v Jugoslaviji

Nekaterih SM peči, ki so bile že pred desetletji zastarele, ročno zakladane in v neprimernih proizvodnih prostorih, se še spominjajo starejši železarji. Pustimo spomine in zgodovino. Gospodarnost proizvodnje in drugi pogoji so narekovali že v preteklem obdobju, da so morali v nekaterih železarnah ustavljati stare SM peči. Komaj dve leti bo, kar so ustavili zadnjo SM peč v železarni Štore in železarni »Boris Kidrič« v Nikšiću. Ker je bil SM postopek ukinjen na Ravnah že pred več kot 10 leti, je v SR Sloveniji v rabi samo še na Jesenicah.

Namen je, da v najkrajšem času ustavimo tudi staro jeklarno v železarni

Smederevo. Srednjeročni razvojni program železarne Sisak predvideva gradnjo nove elektrojeklarn in postopno ukinitje SM postopka. V razvojnem programu RMK Zenica predvidevajo postopno nadomeščanje proizvodnje v SM pečeh s kisikovim postopkom, po letu 1985 pa po vsej verjetnosti en del tudi z elektrojeklom.

Zakaj je treba opustiti SM postopek?

Več vzrokov je, zakaj je izgubil SM postopek svoj pomen in zakaj ga opuščajo. Najprej je izgubil tekmo s kisikovim postopkom zaradi višjih investicijskih stroškov in nižje produktivnosti. V napravi s težo ene taline npr. 100 ton lahko po kisikovem postopku izdelajo dnevno približno 6-krat več jekla kot v SM peči in pri dobrem delu tudi več. Precej nižja je tudi poraba v ognju odpornih materialov. Veliko manjša je poraba energije.

V zadnjih desetih letih izgublja SM proces tudi tekmo z jeklom, izdelanim v elektrojeklarnah. Predvsem za proizvodnjo kvalitetnih in visoko legiranih jekel je električna peč primernejša. Pečni transformatorji z visokim učinkom, posebno po uvedbi izdelave šarž izven peči v ponvicah, dajejo možnost bistvenega povečanja proizvodnosti. Naredimo zopet primerjavo s SM pečjo. Medtem ko je ob intenziviranju postopka v 100-tonski peči možno dnevno izdelati največ 4 šarže, lahko v električni obložni peči izdelajo 10 šarž masovnih kvalitet ali celo več. Stroški investicij znašajo pri elektropostopku bistveno manj. Poraba energije je daleč manjša. Praktično odpade vsa energija, potrebna za pripravo vložka za visoke peči, in vsa energija, potrebna za proizvodnjo surovega železa. Cisto vsa v mnogih primerih ne, ker porabijo v električnih obložnih pečeh v vložku poprečno tudi okoli 10% surovega železa, ponekod še nekaj več.

SM postopek je v primerjavi z drugimi postopki izdelave jekla torej velik potrošnik energije. Energija se je od leta 1973 dalje hitro dražila in so cene večkratno višje, kot so bile pred 10 leti. Razumljivo se toliko povišanje cene močno odraža v stroških proizvodnje, če je poraba energije večja kot pri primerjanih tehnologijah.

Zaščita okolja je pomemben dejavnik, ki pospešuje opuščanje SM postopka. Pospeševanje taljenja in rafinacije s kisikom močno poveča tudi zadimljenje in zraščevanje okolja. Čistilne naprave za odvodne pline so investicijsko tako drage in drage tudi v obratovanju, da vnaprej izključujejo njihovo uvajanje. Zaprte predpisi o varstvu okolja zahtevajo cele jeklarne v strnjeno naseljenih okoliših in tako opuščajo SM peči drugo za drugo.

Kateri dejavniki narekujejo ustavitve SM peči na Jesenicah?

V prejšnjem odstavku so navedeni tisti pogoji, ki splošno narekujejo opustitev SM postopka in veljajo v večji ali manjši meri povsod po svetu. Na Jesenicah je stvar še bolj zapletena in pogoji veliko slabši od poprečja v industrijsko razvitem okolju. Običajno uporabljajo pri SM postopku v vložku okoli 50% surovega železa. Visokih peči tako malih razmer, kot sta jesenjski, že dolgo ne grade več in sta poleg nekaterih drugih v Jugoslaviji samo še redka in draga posebnost v svetovni proizvodnji surovega železa. Današnji giganti proizvedejo tudi po 10.000 ton surovega železa na dan na

enem plavžu. Na Jesenicah, če oba plavža dobro obratujeta, pa naredi dnevno po 500 ton. Stroški proizvodnje razumljivo ne morejo biti niti blizu tistim, ki jih dosežejo na velikih enotah in to še ob slabšem vsipu, z manjšo vsebnostjo železa, kar ima za posledico tudi do 20% večjo porabo koksa, kot jo dosega ponekod v svetovni proizvodnji.

Jesenjske SM peči so stare, najmlajši dve šteteta kar blizu 20 let. Druge so še starejše, iz predvojnih časov. Peči so bile že ponovno predelane, imajo pa svojo izvirno pomanjkljivost, da je spodnji del grajen »v tla« in slabo dostopen. Predelave so morale biti prilagojene danim pogojem obstoječe konstrukcije hale, prostornih in drugih okoliščin. Plan, da bodo pričeli postopno opuščati SM postopek že v preteklem obdobju in sama gospodarnost proizvodnje so narekovali, da je nesmotno vlagati sredstva v večja popravila SM peči, kar bi do neke mere podaljševalo življenjsko dobo. Stanje peči je iz leta v leto slabše.

Nekoč so pri jesenjskih pečeh uporabljali toploto odvodnih plinov za proizvodnjo pare. Kotli so zastareli in postali tudi ovira za redno delo peči in so jih opustili. Gospodarnost je, kar zadeva štednjo energije, torej slabša.

Naložbe za varstvo okolja bi bile docela nesmotne. Iz dimnikov SM peči se vije redno dim, občasno lepo rdečerjavo obarvan in se bo vil, vse dokler bodo peči obratovale. Na električnih obložnih pečeh so vgradili sodobno odpraševalno napravo, ki bo v tem delu jeklarne odpravila prah in dim. Nad Jesenicami se bo kadilo kljub temu še naprej, dokler bodo SM peči ali dokler bodo zakonska določila o varstvu okolja to še dopuščala.

Kar zadeva izvoz, nova jeklarna ne more dati posebnega učinka. Nova jeklarna naj bi predvsem nadomestila 320.000 ton jekla, kolikor jih je jesenjska martinarna izdelala v najboljšem času svojega dela in proizvodnje v enem letu. Leta 1980 je znašala letna proizvodnja okoli 287.000 ton. Pro-

izvodnja bo padala s slabšanjem stanja peči še naprej. Popravila bodo vse pogostejša in proizvodnja vse dražja. Za izkoriščanje valjarniških zmogljivosti jesenjske železarn pri sedanjem stanju lahko predela letno do 200.000 ton jekla več, kot ga izdelajo. Da bi obdržali današnjo raven proizvodnje jekla, bi morali vložiti v velika popravila mnogo sredstev. Že danes je proizvedeno jeklo drago in cenovne razmere energije ter surovin se gotovo ne bodo izboljšale. Delati s pečmi »za vsako ceno in dokler se da« — je veliko predrago. Vložek za valjarne je že danes največja skrb in težava. Ne, na Jesenicah res niso v zavirljivem položaju, katerega je pa treba hitro reševati. Bojim se, da pri današnjih izglelih v nadaljnjih 4–5 letih v Slovenskih železarnah kljub povečanju proizvodnje v jeklarnah železarne Štore in na Ravnah ne bo več jekla, kot ga je sedaj. Do predvidenega milijona ton jekla v slovenskih železarnah je še daleč.

Zaključek

Negospodarnost postopka in zaščita okolja so osnovni vzroki za opuščanje SM postopka v svetu in pri nas. V slovenskih železarnah se je ta postopek obdržal samo še na Jesenicah, kjer so dosegli največjo proizvodnjo jekla iz SM peči 320.000 ton. Zaradi slabega stanja peči se proizvodnja iz leta v leto znižuje. Gospodarnost SM postopka v železarni Jesenice je glede na slabše specifične pogoje, kot so drugod po svetu, še nižja. Večja vlaganja v popravila SM peči bi bila nesmotna. Proizvodnja jekla se bo zaradi slabega stanja peči še nadalje zniževala in po ustavitvi posameznih peči manjšala. Z zniževanjem proizvodnje jekla bi se izkoniščenost predelovalnih zmogljivosti, za katere že danes manjka okoli 160.000 vložka, še slabšala. Za nadomestilo SM postopka v železarni Jesenice je edini izhod gradnja elektrojeklarn.

Milan Marolt

Posvetovanje o raziskovalnem delu in dosežkih v slovenski metalurgiji

Letos je bilo 1. in 2. oktobra že devetindvajseto posvetovanje slovenskih strokovnjakov črne in barvne metalurgije ter livarstva. Iz 29 delovnih organizacij proizvajalcev, raziskovalnih organizacij, delovnih organizacij obratnikov in republiških institucij je bilo na posvetovanju 117 udeležencev.

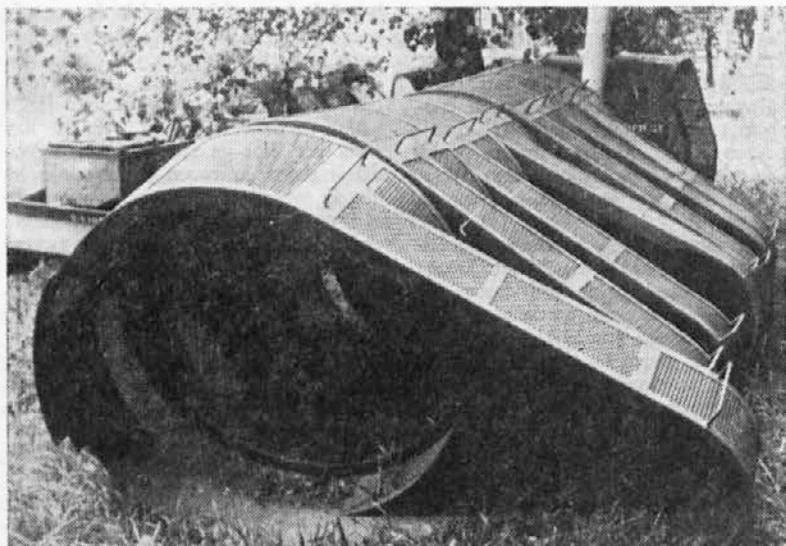
Posvetovanje je bilo namenjeno vlogi raziskovalnega dela kot osnovi pri doseganju razvojnih ciljev, kar sta obravnavali obe uvodni predavanji, od katerih se je prvo nanašalo na železarnstvo in drugo na razvoj barvne metalurgije v Sloveniji.

V 20 prispevkih so raziskovalci iz delovnih organizacij Metalurškega inštituta in fakultete za naravoslovje in tehnologijo obravnavali dosežke svojega raziskovalnega dela. V sklepih posvetovanja je podana za referate naslednja ocena: »Vsebinska in kvaliteta predavanj sta dokaz o zadovoljivi teoretični in uporabni vrednosti raziskovalnega dela ter o njegovem zlitju z resničnimi potrebami metalurške industrije v Sloveniji in uporabnikov kovinskih gradiv.«

Od 20 prispevkov oziroma predavanj, ki so bila oblika zelo zgoščenega podajanja pregleda raziskovalnih dosežkov, je veliko takih, ki naj bi jih

predavatelji v širši obliki predstavili porabnikom odnosno zainteresiranim. Za uvodno predavanje tov. Kunca je bilo že na posvetovanju predlagano, naj bi ga v celoti objavili v glasilih vsaj treh slovenskih železarn.

V posebni brošuri je bil vsem udeležencem podan pregled: Vrednotenje raziskovalnega dela za potrebe slovenske metalurgije za obdobje 1979/1980. V tem obdobju je bilo izvršeno 187 raziskovalnih nalog in izvedenskih mnenj. Slovenski metalurški strokovnjaki so imeli doma 60 strokovnih predavanj, 11 predavanj v tujini na strokovnih posvetovanjih, priobčili so v domačih strokovnih revijah 53 člankov in prispevali 11 člankov v inozemske strokovne revije. V isti knjižici je objavljen tudi predlog raziskovalnega dela za leto 1982. Predlog dela za leto 1982 je bil podan na večurni obravnavi kot predstavitev predlogov nalog iz usmerjenega raziskovalnega projekta in šest usmerjenih raziskovalnih programov. Vodje projektov in programov so udeležencem predstavili raziskovalne naloge, udeleženci so predloge obravnavali, dajali predloge za dopolnila in spremembe ter v nekaterih primerih tudi za opustitev namere. Zaključek obravnave je bil, da so pred-

»Pišeli«

stavljen naloge dobra osnova za končno izbiro, ki se mora pa ravnati po razpoložljivih sredstvih, raziskovalnih zmogljivostih in seveda morajo ustrezati tudi zahtevam, veljavnim za naloge, ki se realizirajo v okviru svobodne menjave dela.

Za področje črne metalurgije je bila ugotovitev obravnave, da je treba pri raziskovalnem delu usmeriti več prizadevanj in sredstev na področje proizvodnje jekla, da bi bili čim bolj pripravljeni za obvladovanje sodobnih tehnoloških naprav za proizvodnjo jekla, ki so že sedaj v fazi izgradnje ali jih načrtujejo v bližnjem razvojnem obdobju. Sprejet je bil zaključek, da je potrebno posebno pospešiti raziskovalno delo na področju gradiv, odpornih proti ognju. Pri iskanju nekaterih ciljev za nadomestilo uvoza takega materiala, jedavca in feroniklja ter drugih metalurških repromaterialov, se je pa potrebno vključiti tudi v medrepubliško sodelovanje pri raziskovalnem delu.

Iz sklepov posvetovanja zopet povzemam zaključek, ki se nanaša na predstavitev raziskovalnih dosežkov in na obravnavo raziskovalnega programa: »Udeleženci menimo, da način izbire in predstavitev nalog, ki je bil izoblikovan v zadnjih letih, zagotavlja, da so predlagane naloge v financiranju iz sredstev svobodne in neposredne menjave, kvalitetne raziskovalne naloge...«

Menim, da je obravnava raziskovalnega programa vsako leto boljša in da je bila letos doslej res najboljše. Ugotovitve obravnave zahtevajo precej sprememb predlaganega programa dela in s tem v zvezi celo dodatne raziskovalne naloge. Nekatere predlagane naloge pa ne da niso potrebne, le njihovo razreševanje naj da prednost ti-

stim, ki so za razvojne potrebe najnujnejše, zato bi jih kazalo zaenkrat še odložiti za kasneje.

Vse seveda ni bilo odlično in blesteče. Osnovna pomanjkljivost je bila zopet pomanjkanje časa. Premalo je bilo časa za razpravo po posameznih referatih. Čeprav je bilo letos namenjeno obravnavi raziskovalnega programa za prihodnje leto domala dvakrat toliko časa kot prejšnja leta, je časa vseeno zmanjkalo in ne moremo reči, da so bili prav vsi raziskovalni programi docela enakovredno obravnavani.

Mnogo premalo časa je bilo za predstavitev dosežkov raziskovalnega dela. Prepričan sem, da bi podrobnejša predstavitev oziroma vrednotenje raziskovalnega dela na področju železarstva za preteklo obdobje 1979/1980 bila hvaležna tematika za razpravo v vsaki od železarn, da bi dali priliko udeležbe v razpravi širšemu krogu strokovnjakov iz kroga porabnikov raziskovalnih dosežkov. Tak pristop je tudi del poti za prenos raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo — torej ni še nič zamujenega.

Se nekaj sem pogrešal. Vsako leto ob zaključku strokovnega posvetovanja udeleženci sprejemajo sklepe in priporočila za nadaljnje delo. Pri pregledu dosežkov raziskovalnega dela bi bilo koristno, da bi vsako leto dali tudi pregled, koliko sklepov strokovnih posvetovanj je bilo izvršeno ali vsaj, do katere stopnje so bili sklepi izvršeni. Drugo leto, ko bodo teklo priprave za 30. jubilejno posvetovanje, ki bo zopet oktobra, naj organizatorji pripravijo še pregled izvrševanja sklepov vsaj za nekaj let nazaj, da bi videli, kakšne sklepe in zaključke lahko v bodoče sprejemamo, da bi jih tudi izvrševali.

Milan Marolt

PRIPOMBE NA OSNUTEK STATUTA POKOJNINSKO INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA SLOVENIJE

Razprava o osnutku statuta je bila organizirana ves september. Glavni nosilci aktivnosti so bili delegacije za pokojninsko invalidsko zavarovanje, komisije za varstvo pri delu in izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata. Konferenca delegacij je pripombe obravnavala 28. 9. 1981. Splošna ugotov-

itev je bila, da bi delavci raje razpravljali o tistih odprtih vprašanjih, ki se ne nanašajo na statut, temveč na spremembo zakonskih predpisov s tega področja. Ker se tudi te spremembe pripravljajo, je konferenca sestavljalcem poslala naslednje pripombe:

— v pokojninsko dobo naj se šteje tudi vojaški rok;

— kriteriji za vključitev nadurnega dela v pokojninsko osnovo naj se enotno določijo v vsej republiki;

— za izračun pokojninske osnove naj se vzame 5-letno poprečje OD in ne 10-letno, kot je zdaj določeno;

— pri usklajevanju pokojnin naj se upošteva tudi zadnje leto zavarovanja, ker prihaja zaradi različnih povišanj OD za enako delo do različnih pokojnin; dopolnitev naj bi bila v tem smislu, da bo vsak za svoje delo prejel realno vrednost, neodvisno od tega, kdaj gre v pokoj;

— omogoči naj se predčasna upokojitve tistih delavk, kjer je dovolj mladega kadra za nadomestilo in s pogojem, da delavka sama želi predčasno upokojitve.

Pomembnejše pripombe v zvezi s spremembo statuta

— Pri višini nadomestila, ki ga delovni invalid prejema zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu, se je konferenca odločila za predlagano prvo varianto. Po tem predlogu je višina nadomestila enaka razliki med osebnim dohodkom, ki ga je delavec prejemal prej in osebnim dohodkom, ki ga prejema na novem delu s poprečno učinkovitostjo. Nadomestilo pa je odvisno tudi od doseženega učinka na novem delu, z namenom, da je invalid stimuliran za boljše delo.

— Višina oskrbnine, ki jo prejema delovni invalid v času poklicne rehabilitacije, naj bo enaka višini OD, ki bi ga prejemal za poprečne delovne uspehe, če bi še delal na delu pred nastankom invalidnosti. Sedanji osnutek predvideva, da je višina oskrbnine enaka višini OD, ki ga je zavarovanec prejemal pred letom, v katerem je postal invalid. Ta osnova po mnenju konference ni realna, kajti delavec, ki je postal invalid zaradi posledic bolezni, še pred nastankom invalidnosti ni dosegel normalnih delovnih učinkov.

— Po določilih sedanjega osnutka statuta se lahko invalidski upokojenec, ki se mu je zdravstveno stanje bistveno izboljšalo, ponovno zaposli, pokojnina pa mu ta čas miruje. Predlagali smo, da je treba o invalidski upokojitvi za take primere, kjer obstaja možnost, da se jim bo zdravstveno stanje izboljšalo, predvideti občasne zdravniške preglede.

Konferenca je ugotovila, da je precej takih pripomb, ki so smiselno že zajete v sedanjih določilih statuta, nekatere od njih pa so bile nesprejemljive. Nekaj je bilo tudi takih pripomb, kjer zakon stvari sicer lepo ureja, žal pa se v praksi ne izvajajo. Na te pripombe daje konferenca naslednja pojasnila:

1. V **ključevku** so predlagali, da moramo delovnega invalida stimulirati tako, da si bo tudi na novem delu prizadeval za čimboljše delovne uspehe. Ta predvideva tudi novi osnutek statuta, saj pravi, da se lahko sorazmerno zniža ali zviša nadomestilo delovnemu invalidu glede na dosežene delovne rezultate.

2. V **rezalnem orodju** predlagajo, da naj se črta možnost ponovne zaposlitve upokojencev, saj imamo dovolj mladega kadra, ki je brez zaposlitve.

Pravica odločanja o vsaki posamezni zaposlitvi je v absolutni pristojnosti delovne sredine, kjer bo delavec delal. Če bo komisija za kadre ugotovila, da je za prosto delo na razpolago dovolj ustreznega mladega kadra, bo gotovo odklonila zaposlitev upokojenca. Ne bi pa bilo prav, da popolnoma onemogočimo ponovno zaposlitev upokojenca. Pravica do pokojnine mu ta čas miruje, v posameznih kon-

O OSNUTKU NOVEGA STATUTA POKOJNINSKO INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA SLOVENIJE

Društvo upokojencev Ravne je dne 22. septembra 1981 obravnavalo osnutek novega statuta pokojninsko — invalidskega zavarovanja v Sloveniji. Obravnave se je udeležilo 32 upokojencev. Spremembo statuta je tolmačil predstavnik zbora delegatov SPIZ tov. Milojko Milinkovič.

Po izvajanjih in tolmačenjih je sledila razprava. V njej so navzoči postavljali razna vprašanja o aktualni problematiki, na katere je tov. Milinkovič dal ustrezne odgovore.

E. Wlodyga

kretnih primerih pa človeka celo nujno potrebujemo.

3. V **pnevmatičnih strojih** so imeli več pripomb glede deležev za pokojninsko osnovo, varstvenega dodatka in valorizacije pokojnin.

V pokojninsko osnovo so zajeti vsi deleži, ki so na plačilni kuverti označeni s šiframi od 1—8, 11—24, 50 do 53 in 62.

Predlagajo, da bi varstveni dodatek prejemali tudi kmetje in obrtniki. Ta dodatek prejemajo upokojenci z najnižjimi pokojninami. Kmetje in obrtniki sem ne spadajo, ker si v času, ko še aktivno delajo, sami določajo višino prispevka, ki ga odvajajo za pokojninsko invalidsko zavarovanje. Tisti, ki je odvajal nižji prispevek, ima tudi nižjo pokojnino. V primerih, ko imajo ti ljudje tako nizko pokojnino, da je ogrožen njihov minimalni življenjski standard, in če nimajo nobenih drugih prejemkov, so upravičeni do socialne podpore.

V tem tozdu so tudi predlagali, da bi bila valorizacija pokojnin za vse upokojence v enakih zneskih. To politično ni sprejemljivo, kajti pokojnina izvira iz delovnega prispevka, ki ga je zavarovanec ustvaril s svojim tekočim in minulim delom. Pokojnine se usklajujejo skladno z rastjo osebnih dohodkov.

4. **Delovna skupnost za kadre in splošne zadeve** je predlagala, da se oceni primernost določila, ki pravi, da se beneficirana doba šteje tudi zavarovancem, ki so skupaj najmanj 10 let opravljali taka dela in naloge, na katerih zaradi narave in teže dela po določenih letih starosti ne morejo več uspešno opravljati svoje poklicne dejavnosti.

Konferenca meni, da je to določilo smiselno, saj imajo v nekaterih delovnih organizacijah uveljavljen krožni sistem zaposlovanja na takih delih, kjer se priznava beneficirana delovna doba.

5. **Stroji in deli** so predlagali, da bi bilo treba v statut vključiti obveznost, da je SPIZ dolžna zaposlovati invalidne osebe.

Ta obveznost spada v pristojnost skupnosti za zaposlovanje in je zakonsko opredeljena. Delovne organizacije so po zakonu dolžne zagotavljati možnost za zaposlitev invalidnih oseb in dati prednost nezaposlenim invalidnim osebam, če ustrezajo njihove zmožnosti zahtevam dela.

Invalidna oseba lahko v primeru, da je bila odklonjena, začne postopek za varstvo svojih pravic pri sodišču združenega dela.

6. Delovna skupnost za gospodarjenje opozarja, naj se ustrezno uredi, da bo dodatek za borce, ki ga prejema naša delavci, upoštevan v pokojninsko osnovo.

To je urejeno in nesporno. Predlagajo tudi, da se pri benefici-rani dobi doda še 17 mesecev za 12 mesecev dejanskega dela.

Konferenca ugotavlja, da v železarni sploh nimamo primera, kjer bi bilo priznanih več kot 15 mesecev za 12 mesecev dejanskega dela. Zavzemamo se pa za tako politiko, da se sredstva v večji meri namenijo za izboljšanje delovnih pogojev.

(Vir: zapisnik konference delegacij)

Iz naših krajev

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

NOVE SKULPTURE KRASIJO RAVNE

Potem ko so se ves teden v okviru letošnjega krajevnega praznika Raven zvrstile razne kulturne in športne prireditve, so Ravenci svoj praznik sklenili v nedeljo 11. oktobra v Parku OF na Navrškem vrhu, kjer je zbrani množici spregovoril Ivan Vušnik, predsednik skupščine KS Ravne. Kot prejšnja leta so se tudi letos v streljanju na glinaste golobe pomerili lovci LD Prežihovo in Strojna. Slednji so tokrat sestrelili enega več in tako osvojili lep pokal krajevnega skupnosti.

Ob letošnjem krajevnem prazniku sta se pobratili čebelarji društva Ravne in Šmihel iz avstrijske Koroške. Predstavniki obeh društev so podpisali listino o trajnem sodelovanju in prijateljstvu.

Ob zaključku mednarodnega kiparskega simpozija Forma viva Ravne 81, so letos izdelane skulpture prevzeli v čuvanje ravska krajevna skupnost, osnovni šoli Koroški jeklarji in Prežihov Voranc ter šolski center Ravne.

Medtem ko je v začetku oktobra samoupravna stanovanjska skupnost Ravne končno nabavila nad 360 ročnih gasilnih aparatov, sanitetna nosila in torbice za nudenje prve pomoči, je vse to po stanovanjskih blokih na Ravnah

razvrstila gasilska enota CZ pri KS Ravne. Drugače pa bo štab civilne zaštite skupaj z hišnimi sveti oktobra in novembra organiziral tečaje in demonstracije o rokovanju z gasilnimi aparati in nudenju prve pomoči. Teh tečajev se naj bi udeležilo nad 2000 Ravnčanov.

Zadnje dni oktobra so imele pregled vse enote (razen gasilske in enote za zveze) civilne zaštite pri ravnski krajevni skupnosti. Ob tej priložnosti so bili vodje enot seznanjeni z nekaterimi podatnimi nalogami.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

NI DENARJA ZA VZDRŽEVANJE KULTURNEGA DOMA

Čeprav je bil črnjanski kulturni dom svojemu namenu predan lanskega avgusta, so še vedno nekateri odprti problemi, ki onemogočajo njegovo delovanje. Tako v njem še vedno ni končala rekonstrukcija kotlovnice, iz katere se ogrevata kulturni dom in hotel Planinka. Marjan Lačen, predsednik sveta KS Črna, je dejal, da krajevna skupnost še vedno nima zagotovljenih sredstev za rekonstrukcijo kotlovnice, zato je vprašanje, kako bo kulturni dom deloval pozimi. Odprto je tudi vzdrževanje kulturnega doma, saj kra-

jevna skupnost nima dovolj sredstev. Poleg sredstev za vzdrževanje mora zagotoviti tudi sredstva za plačevanje delavcev v kulturnem domu.

Kot kaže, bo črnjanska krajevna skupnost z ostalimi delovnimi organizacijami in društvi le zbrala potrebna sredstva za rekonstrukcijo kotlovnice, medtem ko bo večji problem zagotoviti sredstva za sprotno vzdrževanje in obratovanje kulturnega doma. Ker se z enakimi problemi srečujejo tudi druge krajevne skupnosti v ravnski občini, bo treba sredstva za vzdrževanje in obratovanje objektov družbenega standarda, zbrati oz. zagotoviti na ravni občine, menijo pri KS Črna.

So pa v tamkajšnji krajevni skupnosti do 15. oktobra evidentirali okrog 400 možnih kandidatov za organe KS, SIS in skupščine občine Ravne. Pri KS Črna ugotavljajo (predvsem na osnovi dosedanjih izkušenj na področju delovanja delegatskega sistema in krajevne samouprave), da je evidentiranje bistveno opravilo celotnega volilnega postopka, saj so v Črni imeli v sedanji mandatni dobi delegate, ki so svojo funkcijo zelo v redu opravljali, pa tudi take, ki so v vseh štirih letih prišli samo na en sestanek. Da se tako ne bi dogajalo tudi v prihodnje, bodo izbrali take kandidate, ki bodo resnično pripravljeni del svojega prostega časa žrtvovati tudi za uresničevanje delegatskega sistema in krajevne samouprave.

KS MEŽICA:

KDAJ ADAPTACIJA NARODNEGA DOMA

Tudi v tej krajevni skupnosti so do sredine oktobra evidentirali nad 400 možnih kandidatov.

Kot kaže, bomo imeli tudi v Mežici težave pri izbiri vodij delegacij SIS predvsem za tiste, ki se morajo sestajati bolj pogosto. Za druge funkcije v organih krajevne skupnosti skoraj ne bi smelo biti težav. Res pa je, da tisti, ki so voljni delati, že tako imajo funkcije, medtem ko je v naši krajevni skupnosti še vedno določeno število občanov z ustrežno izobrazbo, ki bi lahko dosti prispevali k reševanju problemov na področju družbenopolitičnega življenja, komunalne in stanovanjske dejavnosti in vsakdanje preskrbe, je poudaril Leo Golobinec, tajnik KS Mežica.

Precej nezadovoljstva je med Mežičani zaradi pomanjkanja gradbenega materiala, tudi gramoza, ki ga je okrog Mežice povsod dovolj. Ker ni betonskega železa, cementa in drugega gradbenega materiala so Mežičani primorani, če hočejo dokončati gradnjo hiš, iti po kakšen gradbeni material v sosednjo Avstrijo.

Čeprav se Mežičani neradi udeležujejo kulturnih prireditev (iger, kino predstav), radi potožijo, v kakšnem stanju je dvorana v Narodnem domu. Tajnik Golobinec je dejal, da je dvorana res v zelo slabem stanju in da jo zaradi tega Mežičani neradi obiskujejo. Kot so predvidevali, naj bi Narodni dom adaptirali do leta 1985, vendar v sedanji gospodarski situaciji to ne bo mogoče. Kljub temu pa Mežičani na prihodnost gledajo z optimizmom, saj se dobro zavedajo sedanjega položaja.

9. oktobra so z majhno svečanstvo predali namenu novo, sodobnejšo cesto, ki bo odslej povezovala Mežiško dolino z mejnim prehodom Reht nad Mežico. Kot smo že poročali, so delavci HPH podjetja iz Titovega Velenja z gradnjo ceste pričeli pred dvema letoma in so izredno zahtevna dela končali šele prve dni oktobra. Tako so morali izkopati nad 20.500 m³ zemlje, nasuti in utrditi okrog 12.000 m² nasipov. V podporne zidove in v cestno kanalizacijo so vgradili 470 m³ betona. Položili so nad 84.000 m² asfaltne mase, montirali varovalne ograje v dolžini 500 m, vgradili 790 m betonskih robnikov in izkopali nad 800 panjev.

Ob vseh teh tehničnih podatkih zapišimo še, da so celotna dela pri ureditvi 2.350 m ceste veljala okrog 20 milij. din, ki jih je prispevala ravska komunalna skupnost, in da je vrstico ob otvoritvi ceste prerezal Ernest Logar, predsednik skupščine KS Mežica.

KS PREVALJE:

OPOZORILA KS NE ZALEŽEJO

Kljub temu da je komisija krajevne skupnosti že spomladi opravila ogled in ocenila snaznost in urejenost stanovanjskih hiš in poslovnih stavb in da je krajevna skupnost pisno obvestila lastnike hiš in poslovnih prostorov za odstranitev navlake in za popravilo fasad in žlebov ter da je o vsem tem bila seznanjena tudi inšpekcijska služba, so poziv KS le malokje vzeli resno. Ker se popravila fasad, predvsem na poslovnih stavbah v centru Prevalj še vedno niso lotili, bo krajevna skupnost ponovno pozvala hišne svete in lastnike individualnih hiš in poslovnih prostorov, ki jih je zob časa že načel, naj vendar kaj storijo za lepši videz svojega kraja.

Kar za lepši videz Prevalj ni uspelo storiti sedanji krajevni skupnosti, bodo bržkone morale postoriti nove KS: Trg, Holmec, Polje in Dobja vas, predvsem pa, da bo v vseh zaselkih zaživila krajevna samouprava, je povedal tajnik Rajko Vute.

Tako bo morala KS Trg nadaljevati s akcijo za ureditev fasad in popravilo žlebov. Predvsem bi kazalo urediti poslovno stavbo, v kateri je prodajalna kruha in zelenjave. Naselje Personalni pa naj bi končno dobilo kanalizacijo in asfaltirane ceste, saj ta zaselek komunalno še ni urejen.

V KS Polje bo treba urediti še razsvetljavo nekaterih cest, KS Dobja vas pa bo prej ko slej morala dobiti svojo trgovino, saj tamkajšnji krajan lahko kupuje osnovna živila na Ravnah in Prevaljah. Čeprav so se že večkrat pritožili, trgovine še vedno nimajo. V KS Holmec pa se bodo bržkone lotili ureditve zaselka, saj nimajo urejenih cest in telefonske linije.

KS ŠENTANEL:

ZADOVOLJNI Z IZBIRO

Kljub temu, da imajo jeseni tudi šentanelski kmetje največ dela na poljih, so našli toliko ča-

Montaža skulpture

KULTURA

STANKO ARNOLD MED NAMI

V okviru Koroške glasbene jeseni sta na Ravnah gostovala umetnika mednarodnega slovesa — **Stanko Arnold**, trobenta, naš človek, in **Andrej Jarc**, pianist.

Glasbeno izobražen pisec bi obravnaval njuno izvedbo, mi to ni smelo, zato govorimo o občutjih. In tako je najprej lepo, da pride velik umetnik, vaje velikih dvoran in tisočglave množice, v majhno dvorano s kakimi tristo sedeži — a vendar med svoje. V predstavitvi smo slišali, da je Stanko Arnold prejel domala vsa najvišja priznanja kot trobentač, njegov stik z nami poslušalci pa je bil od prvega trenutka, ko je stopil na oder, toplo človeški. Deloval je elegantno in mirno, vzvišenost pa mu je bila tuja. Ni bilo ovacij, zato pa prisrčnost. Bilo je nekako tako, kot se sprejme dragega človeka: tiho, preprosto, brez velikih besed in ropotanja.

Imeli smo lepo glasbeno uro.

VRTEC JE RAZSTAVLJAL

Vrtec Solzice nam je v začetku oktobra pripravil prijetno presenečenje. V avli upravne zgradbe smo lahko videli celo vrsto lepo izdelanih lutk in živali. Osnovni material je bil blago in mehko polnilo. Navdušila je barvna skladnost, natančnost in skrbnost v izdelavi, mehkoba. Nikjer ostrih robov. Zares imenitne stvari za otroke. Vzgojiteljice pa so prijazno dale na razpolago tudi kroje, ki so bili v pičli uri razgrabljeni.

Drugi del razstave smo videli v Nami. Tam so bili predstavljeni izdelki iz semen, ki so kar vabili k ogledu, saj je tudi njih odlikovala preprostost in dekorativnost.

Vsekakor lep dokaz iznajdljivosti in pridnosti naših vzgojiteljic.

Z. S.

SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN SLOVENSKEH ŽELEZARN

Ravenska železarna je bila 2. oktobra gostiteljica 3. srečanja folklornih skupin Slovenskih železarn. Na njem so se predstavile folklorne skupine KUD »Tone Cufar« z Jesenic, »Ipavec« iz Štor, »Veriga« Lesce, KUD »Prežihov

Voranc« in »Bratstvo« z Raven, folklorna skupina »Trta« iz Žitare vasi na avstrijskem Koroškem, folklorna skupina upokojenih železarjev iz Koroške Bele in folklorna skupina OŠ Koroški je-klarji.

V nabito polni dvorani telovadnice osnovne šole »Prežihov Voranc«, kjer je srečanje potekalo, so imeli navzoči možnost spoznati, kako bogata, pestra in globoko zakoreninjena je dediščina naših prednikov tudi na folklornem področju.

Folklor je izredno močno ohranjena in prisotna med slovenskimi železarji, ki ob svojem trdnem delu še vedno najdejo toliko časa, da lahko vadijo v folklornih skupinah. Posebej sta presenetila dva nastopa — najmlajših folkloristov osnovne šole Koroških je-klarjev ter upokojenih železarjev iz Koroške Bele. Slednji so s svojim umirjenim, počasnim nastopom, ki pa vendarle izžareva moč slovenskega človeka ter s priredbo pesmi »Jugoslavija« dosegli, da je z njimi pela vsa dvorana, val

navdušenja pa se še dolgo ni po-legel.

Prihodnje tako srečanje bo v Štorah.

Silvo Jaš

FORMA VIVA NA RAVNAH

Avgusta so bili na Ravnah kiparji, ki so nas obogatili za štiri nove skulpture. Pred OŠ Prežihovega Voranca stoji skulptura Milene Braniselj, skulptura pred avto servisom je delo Zvonimira Kamenarja. Pri OŠ Koroški je-klarji bo postavljena kompozicija Irmgard Ohme iz NDR, skulptura Thomasa Lindseya iz ZDA pa bo stala pri gimnaziji.

9. 10. 1981 je bila zaključna prireditel, na kateri so predali skulpture v oskrbo krajevni skupnosti Ravne in šolam. Pozdravni govor je imel predsednik kulturne skupnosti, prisotni pa so bili tudi drugi predstavniki političnega življenja občine. Umetnike je zastopala kiparka Milena Braniselj.

V. R.

ČESTITKA ZA JUBILEJ

V Štorah praznujejo letos 125. obletnico jeklarstva in valjarništva. — Iskrene čestitke!

PREDSTAVLJAMO NAŠE KNJIŽNICE

SPLOŠNOIZOBRAŽEVALNA KNJIŽNICA KOTLJE

Splošnoizobraževalna knjižnica Kotlje ima svoje prostore v Kulturnem domu Prežihovega Voranca (v prizidku bivšega zadružnega doma). Deluje že od leta 1946, uradno pa je bila ustanovljena leta 1963 kot nesamostojna knjižnica pri Prosvetnem društvu Kotlje (ustanovitveni akt št. 11 z dne 7. decembra 1963). Zdaj je strokovno in organizacijsko delo v knjižnici prevzela Koroška osrednja knjižnica — Študijska knjižnica — Ravne na Koroškem, ki kot občinska matična knjižnica povezuje med seboj vse krajevne splošnoizobraževalne knjižnice v občini Ravne na Koroškem.

Hotuljska splošnoizobraževalna knjižnica dela v razmeroma tesnih prostorih, saj premore le en prostor, ki meri 15 m², cilj, ki ji ga predpisujejo standardi, pa naj bi bila dva prostora in naj bi merila oba skupaj približno 30 do 35 m². Krajevna skupnost Kotlje šteje okoli 1170 prebivalcev, zaloga knjig pa je odvisna od njihovega števila. V Kotljah naj bi bilo potemtaka 2340 knjig, torej 2 knjigi (žive zaloge) na prebivalca. Temu cilju se je knjižnica že zelo približala, saj šteje njen fond 2053 biblioteknih enot. Pri načrtovanem letnem prirastku nekaj čez 200 knjig bo knjižnica že v dveh letih dosegla zaželeni cilj. Knjižnica redno prejema tudi osem časnikov in časopisov (Borec, Jana, Informativni fužinar, Koroški fužinar, Naša žena, Otroci in družina, Planinski vestnik in Zdravje).

Pri načrtovanju knjižnične dejavnosti v krajevni skupnosti Kotlje bo treba misliti tudi na to, da so Kotlje rojstni kraj enega naših največjih pisateljev in da se zato ne bi smeli preveč toga držati predpisanih standardov in bi skušali zagotoviti le tisto, kar ti zahtevajo. Kadar bodo v Kotljah ugodni pogoji za obnovitev ali razširitev knjižnice, bi morali vsaj del prostora (idealno bi bilo, če bi pridobili cel manjši prostor!) nameniti za knjižno in drugo gradivo o Prežihovem Vo-

rancu (avtorjeva zbrana in izbrana dela, nekateri prvi natisi Vorančevih del, fotokopije njegovih značilnih rokopisov, fotografije ipd.).

Prostori in oprema vsake knjižnice morajo predvsem služiti svojemu namenu. Vsaki knjižnici, ki je javna ustanova, so za nemoteno delo in uspešno izvajanje svoje vzgojnoizobraževalne dejavnosti potrebni zadostni veliki in svetli prostori z lepo, funkcionalno in standardom ustrezno opremo. Šele v takem prostoru bogato knjižno gradivo dobi svoj dokončni smisel, ko se primerno urejeno (po načelu prostega pristopa) in ob strokovni pomoči knjižničarja ponuja bralcem. Sedaj je prizadevni knjižničarki-volonterki in njenim najzvestejšim bralcem v knjižnici malo tesno! Tudi Kotlje bodo morale v bližnji prihodnosti dobiti nov ali vsaj prenovljen prostor, ki ga bo lažje opremiti s sodobnimi tipskimi premičnimi policami, kjer bo dovolj prostora za mladinsko književnost in za knjige za odrasle bralce. Da pa bi knjižnica lahko povsem nemoteno izposojala knjižno gradivo, bi morala dobiti še izposojevalno mizo in katalog.

Mehka somernost

Tudi odprtost knjižnice je eden pomembnih pogojev uspešnosti dela. Hotuljska splošnoizobraževalna knjižnica je sedaj odprta dve uri tedensko, ob četrkih od 16. do 17. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. Glede na obisk in zanimanje bralcev to zaenkrat zadostuje, če pa bo knjižnica dočkala nove in preurejene prostore, bo lahko odprta še več ur tedensko, pač primeroma zanimanju in številčnosti obiskovalcev.

Hotuljsko knjižničarko gotovo poznajo vsi Hotuljci, ki jih pot vsaj enkrat v mesecu zanese v knjižnico. To je tovarišica Slavica Rakovnik, ki že 18. leto zvesto in prizadevno poskuša ustreči vsem željam bralcev. Veselje jo je gledati, ko z veliko mero dobre volje in ljubezni do svojega kulturnega poslanstva po najboljših močeh vodi knjižnico. Za svoje plemenito delo je že leta 1979 prejela zaslužen najvišje priznanje, ki ga lahko dobi amaterski kulturni delavec na Koroškem — zlat Vorančev spominek. Upamo in želimo ji, da bi še dolgo in uspešno stregla hotuljskim ljubiteljem dobre in potrebne knjige!

Miroslav Osojnik

JEZIK NAŠ VSAKDANJI

Jezikovna pravilnost, besedna čistost, jasnost, jednatost, natančnost, nazornost, naravnost in primernost izražanja so lastnosti dobrega jezikovnega sloga. Značilnosti in primere zanje smo povzemali po knjigi Vere Remic-Jager »Slovenski jezik za poklicne tehniške in druge šole za gospodarstvo ter družbene službe«.

Danes še nekaj o jezikovni naravnosti in primernosti pa bo

eden od načinov boljšanja pisnega in govornega izražanja končan. Upamo, ste se kaj naučili.

NARAVNOST

Naravnemu slogu se upirajo:

— **modne besede in fraze** (če nova beseda nazorneje izraža neko misel, natančneje opredeljuje kak pojem ali je stari enakovredna, z njo jezik obogatimo, in jo

sa, da so lahko opravili postopek evidentiranja. V tej kmečki krajevni skupnosti so evidentirali za politično skupnost 10 možnih kandidatov in za združene delegacije SIS 20 delegatov.

»Mislim, da smo tokrat izbrali takšne delegate, ki bodo resnično prihajali na seje organov krajevne skupnosti, SIS in skupščine občine Ravne. Res pa je, da nimamo veliko izbire, saj imamo samo 212 volilnih upravičencev,« je dejal **Peter Plevnik**, tajnik KS Sentanel.

Oktobra so na Sentanelu končno uredili cestno razsvetljavo, ograjo okrog pokopališča in asfaltirali križišče sredi vasi. Celotna dela so veljala okrog 520.000 din in jih je prispevala komunalna skupnost Ravne.

Franc Rotar

uporabljam; če ni enakovredna ustaljenemu izrazu, se ji raje izogibamo; npr.: prima, stihija, štos itd.)

— večalna jezikovna sredstva npr.: — presežniki: najvzornejši sin, absolutno pravilen

— elativi (to je stopnja pridevnika brez primerjave): presrečna mati, prekrasna knjiga

— pretirani prilastki: velepomemben, neverjeten, nenadomestljiv

— prislovi: do pičice natanko, do kraja pošten, divno

— pomanjševalnice: pri odraslih ljudeh je nenaravno govoriti o obrazku, ročicah, nožicah.

PRIMERENOST

Pri pisanju in govorjenju moramo upoštevati tudi funkcionalno zvrst jezika. Drugače bomo napisali časopisni članek kot leposlovni spis.

Beseda v strokovnem ali znanstvenem sestavku se zelo loči od jezikovnega izraza v uradnem dopisu ali v poslovnem pismu.

Zopet drugače je ubrana beseda v medsebojnem pogovoru kot na govorniškem odru.

Pa tudi v isti funkcionalni zvrsti jezika so velike razlike: drugače se pogovarjajo dijaki med seboj kot vojaki in delavci.

In če prislunemo govorici istega človeka v pogovoru z različnimi ljudmi, bomo ugotovili, da se od sobesednika do sobesednika spreminja.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V NOVEMBRU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Dravograd, in Slovenj Gradec bodo novembra predvidoma predvajali naslednje filme:

LJUBEZEN IN NABOJ, italijanski vestern — do 9. 11.

POLICIJA PROTI GANGSTERJEM, italijanska kriminalna — do 9. 11.

RESNIČNE ZGODBE III, nemška erotična komedija — 3. do 17. 11.

NORA DIRKA, francoska komedija — 6. do 17. 11.

EROGENA ZONA, domača erotična komedija — 6. do 22. 11.

NEDOSEGLJIVI MOST, ameriški vojni film — 11. do 24. 11.

LADJA SMRTI, ameriška drama — 12. do 25. 11.

VELIKA GNEČA, italijanski pustolovski film — 13. do 24. 11.

ZA NAJU DVA, francoski kriminalni film — 17. do 30. 11.

NEUTRAŠNI, ameriški vojni film — 17. 11. do 2. 12.

AMERIŠKI GIGOLO, ameriška ljubzenska drama — 18. do 30. 11.

FANTAZIJA, ameriška barvna risanka — 18. 11. do 2. 12.

URAGAN, am. ljubzenski spektakel — 18. 11. do 2. 12.

BEGUNKE, nemška erotična komedija — 18. 11. do 2. 12.

RDEČA MASKA, hongkonški akcijski film — 19. 11. do 6. 12.

PRELUKNJANI DOLAR, italijanski vestern — 20. 11. do 7. 12.

V VRTINCU, ameriška barvna drama — 21. 11. do 6. 12.

ABC O LJUBEZNI IN SEKSU, avstralski zabavni film — 22. 11. do 3. 12.

SERIF V DOLINI NILA, italijanski pustolovski film — 25. 11. do 8. 12.

NE VERJEMI NIKOLI POSTENEMU TATU, kanadska barvna komedija — 26. 11. do 7. 12.

PO KANALU DO ZLATA, angleška kriminalna — 27. 11. do 10. 12.

TA VRAŽJI JAZZ, ameriški glasbeni film — 28. 11. do 13. 12.

RADOST EVROPE

Srečanje otrok Evrope pod imenom »Radost Evrope« je tradicionalna mednarodna prirediteljstva in solidarnosti otrok. Pobudnik, ustanovitelj in gostitelj srečanja, ki je vsako leto v začetku oktobra, je mesto Beograd. Letos so sodelovali otroci iz številnih evropskih držav, ki tako izražajo solidarnost z otroki vsega sveta in se prek pesmi in plesa medsebojno seznanijo in postanejo prijatelji.

Skupnost JPPT že več let v sodelovanju s svetom srečanja izdaja po dve priložnostni poštne znamke. Letos sta ti dve vrednosti za 8 in 13 dinarjev. Za obe sta bili uporabljeni otroški risbi, tokrat Saše Arsorskega iz Skopja in Aina Jakinena iz Finske.

Grafično jih je obdelal Dimitrije Čudov, natisnil pa jih je zavod za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki večbarvnega ofseta v prodajnih polah po 9.

Znamke so bile dane v prodajo 2. oktobra. Istega dne je bil dan v prodajo tudi priložnostni ovitek oziroma ovitek prvega dne izdaje FDC.

ZANIMIVOSTI

Do leta 1830 pisemskih ovitkov še niso uporabljali. Pošiljatelj pisma je pisal na notranji strani papirja, ga upognil in na čisti zunanji strani zapisal naslov. Anglež Brewer, prodajalec knjig, je med prvimi začel ročno izdelovati ovitke. Ker je bil njegov ovitek z veseljem sprejet na londonskem tržišču, je začel z množično proizvodnjo. Sodobna proizvodnja ovitkov je velikanska: na Švedskem za njihovo izdelavo porabijo na leto 20 tisoč ton papirja, od tega 90 odst. za notranje potrebe ali 2,2 kg na prebivalca. Sledijo ZR Nemčija z 1,2, Španija z 0,5 kg, Norveška z 1,5 kg, Francija s približno 1 kg na leto. V svoji dolgi zgodovini se je ovitek spremlj

njal glede velikosti, barve in drugega, kar omogoča boljše prodajo.

O DOPLAČILNIH ZNAMKAH

Na septembrskem zasedanju skupščine jugoslovanskih PTT (8. septembra) so bila med drugimi na dnevnem redu tudi vprašanja emisijske politike skupnosti JPPT, pa tudi problemi v zvezi z izdajanjem doplačilnih znamk. V zvezi s tem je bilo naloženo strokovni službi SJPTT, naj nadaljuje začetne pogovore s pristojnimi družbeno-političnimi skupnostmi, da bi s postopkom dogovarjanja in sporazumevanja dosegli rešitev, s katero bi bodoče emitiranje doplačilnih znamk omejili na razumno in sprejemljivo mero.

Vsekakor je v okviru teh aktivnosti zelo važno opozoriti pristojne družbenopolitične skupnosti na vso resnost organizacijskih in tehnoloških problemov, ki so na področju poštne prometa povzročeni s čezmernim odločanjem o uvedbi in izdajanju doplačilnih znamk, s katerimi se oznamujejo politični dogodki in družbene prireditve. f. u.

REKREACIJA IN ŠPORT

ŠPORT V TOZD STROJI IN DELI

2. 10. 1981 so se delavci — nogometaši oddelka montaže stiskalnice srečali na 3. tradicionalnem srečanju v nogometu v Libeličah. Ze tretje leto zapovrstjo so se dogovorili, da se bodo pomerili med seboj v nogometni tekmi, ki ima prestižen pomen za vsako ekipo.

Ekipe so sestavljali »profesionalci« v nogometni veščini (registrirani ali nekdanji registrirani) ter »čisti amaterji« (nepoznavalci nogometa).

Rezultat je bil tudi temu primeren: zmagali so »amaterji« z 2:1. Igrali so za pokal »kista pira«, zato je bila tekma na zelo kakovostni ravni prvoligaškega nogometa.

Takšnih srečanj si vsi amaterji še želijo, zato jih bodo igrali vsako leto. Sodelovalo je 26 nogometašev in prav toliko šaljivcev.

Anton Garb, rekreator
TOZD stroji in deli

ATLETIKA

29. in 30. avgusta je bilo v Celju posamično prvenstvo za starejše mladince in mladinke. Naši tekmovalci so se izkazali, saj so osvojili kar 9 medalj. Kadiš je bil 1. v skoku v daljavo, 2. v teku na 110 m z ovirami in 2. v troskoku, Hovnik je zasedel 3. mesto v teku na 200 m in 4. na 100 m, Pečnik je bil 3. v teku na 3000 in 5000 m, tretja je bila še štafeta 4×400 m. Pri mladinkah je Andreja Vauče osvojila 1. mesto v teku na 100 m in 4. v teku na 200 m. Zora Srednšek je bila 3. na 100 m, 5. na 200 m in 4. na 400 m.

Istega dne je bilo v Mariboru prvenstvo SRS za mlajše mladince. Dobro 4. mesto je osvojil Franc Krof v teku na 3000 m.

4. in 5. septembra je bilo v Novi Gorici posamično prvenstvo Slovenije za člane in članice. Prvi dan sta se izkazala Vaučetova in Ladra z uvrstitvijo v finale v teku na 100 m, kjer sta osvojili 4. oziroma 6. mesto. Štafeta 4×100 m (Srednšek, Vauče, Ladra, Lihteneger) pa je zasedla 3. mesto z rezultatom 50,84. Drugi dan se je dobro uvrstil Kotnik, ki je v teku na 400 m z ovirami zasedel 5. mesto (57,55). Prav tako je bil 5. Kadiš v teku na 110 m z ovirami

(15,71). Lihtenegerjeva je bila 2. v skoku v višino (173 cm), bronasto medaljo pa je osvojila še štafeta 4×400 m (Ladra, Vauče, Herman, Srednšek).

12. 9. 1981 je bilo v Celju finale AP Slovenije za mladince. V teku na 100 m je bil Hovnik 4. (11,3), prav tako je bil 4. Kadiš na 110 m z ovirami (16,0). Krof je bil 6. v teku na 1500 m, Kadiš pa je zmagal v skoku v daljavo (665).

4. 10. 1981 je bilo v Celju finale pokala Jugoslavije za mladince. Od naših atletov je nastopil samo Matko Kadiš, ki je osvojil 3. mesto v teku na 110 m z ovirami (15,80) in 4. mesto v skoku v daljavo (666).

Mitja Kadiš

Velenje, 3. Janez Cerar, FAM Lukovica.

2. kategorija do 1000 ccm

1. Griša Kersnik, FAM Lukovica, 2. Jože Mesarec, Slander Celje, 3. Roman Mejaž, ZSAM Celje.

3. kategorija nad 1000 ccm

Rudi Ramšak, AMD Ravne, 2. Srečko Prcač, AMD Litija, 3.

4. kategorija ženske

1. Zvonka Krvina, FAM Lukovica.

Ekipna uvrstitev

1. Silvo Razgoršek — Rudi Ramšak, AMD Ravne, 2. Griša Kersnik — Cerar, FAM Lukovica, 3. Stefan Arhanič — Roman Mejaž, ZSAM Celje.

Planinci na slovesnosti pri domu na Krvačcu — Gospinci 1480 m

8. TURISTIČNI AVTORALLY — RAVNE 81 V OKVIRU PRVENSTVA ŠTAJERSKA 81

V organizaciji AMD Ravne, Dravograd, Slovenj Gradec in Radlje je bil izveden 8. turistični avtorally dne 26. 9. 1981.

Proga je bila dolga 120 km s skupno 5 spretnostnimi voznjami. Dve sta bili na Ravnah, ena v Črni, ena v Slovenj Gradcu in ena v Vuzenici.

Rezultati:

1. kategorija do 750 ccm

1. Alojz Mlakar, AMD Slov. Bistrica, 2. Branko Amon, ZSAM

nik — Cerar, FAM Lukovica, 3. Stefan Arhanič — Roman Mejaž, ZSAM Celje.

Generalna uvrstitev

1. Griša Kersnik, FAM Lukovica, 2. Silvo Razgoršek, AMD Ravne, 3. Jože Mesarec, AMD Slander, Celje.

Vsi nastopajoči vozniki so prejeli praktične nagrade, ki so jih prispevale OZD Muta Gorenje, Fekro Gorenje, Tovarna kos in srpov Lovrenc na Pohorju, Petrol Ravne in OZD občine Slovenj Gradec.

Avguštin Knez

OBVESTILO

Letna sezona oskrbovanih planinskih postojank je pri kraju in tako smo 13. oktobra 1981 zaprli kočo na Naravskih ledinah. Bo pa koča odprta in oskrbovana prek zimske sezone ob sobotah, nedeljah in praznikih, zato vabimo vse planince in ljubitelje narave, posebno pa vse tiste, ki ste že doslej zahajali na to idilično planinsko postojanko sredi zelenih gozdov, da jo tudi pozimi kar največkrat obiskujete.

Da bi lahko izbrali primerne oskrbnike koče na Naravskih ledinah za zimsko sezono 1981—1982 in za letno sezono 1982, vabimo k sodelovanju vse interesente, po možnosti starejše.

Prijave zbirata:

Drago Cvitanich, Čečovje — Navrški vrh (tel. ŽR 244) in Martin Pšeničnik, Čečovje 35 (tel. ŽR 539).

Odbor PD Ravne na Koroškem

I. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE UPOKOJENCEV SLOVENIJE V NABIRANJU GOB

Zveza društva upokojencev Slovenije in organizator DU Celje sta 3. oktobra izvedla pri Arclinu, Vojniku, Smartnem v Rožni dolini in Petriču v okolici Celja I. republiško tekmovanje upokojencev Slovenije v nabiranju gob. Udeležilo se ga je 42 tričlanskih ekip. Tekmovalci so morali v dobri uri nabrati čimveč vrst užitnih in ne užitnih gob.

Ekipo DU Ravne so sestavljali: Franc Ivič, Franc Janše in Alojz Nabernik. Ekipo je vodil predsednik društva Jože Sotošek.

Tričlansko sodniško komisijo pa so sestavljali: član Mikološkega društva Slovenije, član Gobarke družine Celje in predstavnik Zveze društev upokojencev Slovenije. Tekmovalci so morali ob zaključku tekmovanja predati tej komisiji po dva primerka gob od vsake vrste.

Najuspešnejši so bili tekmovalci DU Slovenj Gradec, ki so v eni uri nabrali 86, DU Vojnik pa 85 vrst gob. Ekipa DU Ravne se je uvrstila na 11. mesto, nabrala pa je 66 vrst gob.

Vsekakor so se morali vsi tekmovalci prav pošteno potruditi, da so v tako kratkem času nabrali toliko vrst gob.

Zvezi društva upokojencev Slovenije pa je treba dati priznanje, da je vključila v tekmovanje tudi to zvrst dejavnosti.

E. Wlodyga

UREDNIKOVA OBVESTILA

Tri stvari je treba povedati.

Prvič. — Zaradi pomanjkanja papirja bo morda Fužinar v prihodnje tanjši. Če nočemo krčiti vsebine, bomo morali bolj kot doslej posnemati jedrnaté Spartance in Julija Cezarja, ki je o izidu neke bitke sporočil Rimljanom: »Prišel, videl, zmagal.«

Drugič. — Pri Fužinarju traja precej časa od predaje gradiva tiskarni do izida. Novice so hitrejšje. Zato, in ker Novice redkokdaj dolgozejo, se ni čuditi nasvetom: »Izdajajmo več Novic, manj Fužinarja.« O tem se moramo zneniti najkasneje do konca novembra, da potem sestavimo načrt za prihodnje leto.

Tretjič. — Športnih, kulturnih in drugih prireditev je v kraju in občini preveč, da bi mogli slediti vsem; sploh pri športnih rezultatih je smešno biti aktualen s 14-dnevnikom. V obliki brzojavne kronike pa bi jih lahko nanizali, če bi o njih dobivali hitre in zanesljive podatke, a jih ne. Zato beležimo predvsem tisto, kjer je kakorkoli udeležena železarna.

Še naprej torej vabimo rekreatorje in kulturne animatorje po tozidih in del. skupnostih, naj sproti pošiljajo kopije poročil o svojem delu na uredništvo. Objavljali jih bomo kot doslej.

Urednik

HUMORESKA:

Artur Džalan

Radovednost

Pod mojim oknom raste veliko drevo, vse polepljeno z oglasi. Tako zmeraj vem, kdo je izgubil psa, kdo je našel tujo mačko, kdo se s kom sestaja, kdo se s kom razhaja, kaj se poceni prodaja. Berem te oglase, si prepisujem, pravzaprav mi je to hobi. Celó sodobno je. Nedavno sem npr. opazil oglas: »Poceni se prodaja... naprej je bilo strgano... telefon... (številka telefona je bila ohranjena). Kaj in zakaj se poceni prodaja nisem mogel razbrati. Zavrtim navedeno številko.

»Zdravo,« rečem. »Vi poceni prodajate?«

»Da, da,« odgovori glas iz slušalke. »Dajem skoraj zastoj.«

»Za koliko?« vprašam. »V kakšnem stanju?«

»Dvajset rubljev,« odvrne glas. »V odličnem stanju.«

»Dobro, bom razmislil.«

»Da ali ne?« zapreti moj sogo-

vornik. »Zelo je zanimiva.«

»Vzamem,« mi uide nenadoma.

»Kje in kdaj lahko dobim?«

»Vaš naslov?« vpraša on. »Za-

stonj vam bom dostavil na dom.«

Čez eno uro je nekdo pozvonil.

Križišče pred glavnim vhodom v železarno — koliko nesreč še, da se bodo strokovnjaki domenili za semafore

Odprl sem, pred menoj je stal možič s širokim nasmehom.

»Dajte!« pomolim roko. »Kje je?«

»Plačajte vnaprej!« reče človek. »Spodaj je, pred vhodom.«

Dal sem mu dvajset rubljev. Stopila sva dol. Pred vhodom je stal osel, privezan na stopnišče.

»Ejga,« pokaže na osla. »Zdaj je vaša.«

»Odkod?« sem vprašal brez zveze.

»Iz srednje Azije,« mi veselo pojasni možič, »pripeljal ga je neki geolog.«

»Zakaj ga prodajate?«

»Ni mi več potreben,« odvrne bivši oslov lastnik, »živi mrtvi kapital. Samo v breme je. Koliko hrane potrebuje! Ko začne rigati, se zbere vsa Moskva. In ne moreš nikamor potovati. V Moskvi pa, kam boš prišel na njem?«

Svojega osla sem odpeljal v sosedovo garažo. Ko sem prišel domov, sem še enkrat prebral oglas. Beseda osel je torej tista, ki je na oglasu manjkala...

Vzel sem papir in napisal: zelo poceni prodajam... telefon... in ga prilepil na drevo.

Mimogrede, morda potrebujete?

(Prev.: ar)

SLOVO

Čas teče neizprosno, ure se ne da ustaviti.

Tako, dragi sodelavci, je prišel čas, da sem zapustil I. izmeno v jeklarni II. in druge sodelavce. Še vedno sem z vami, če ne drugače pa v sanjah delamo skupaj. Ob srečanju, ki je bilo na mojem domu, ste me zelo presenetili. Zahvaljujem se vam za vašo veliko pozornost, ki ste mi jo izkazali, in

za trajno darilo, ki me bo vedno spominjalo na delo in na vas, sodelavce prve izmene, ter druge. Menim, da niste zaprli vrat, ko ste odšli z mojega doma, da se boste še vedno vračali. Vrata so vam na stežaj odprta.

Želim vam, sodelavci, obilo družinske sreče in zadovoljstva, v železarni pa dosti uspeha in medsebojnega razumevanja ter človeških odnosov. Še enkrat se vam za vse najlepše zahvaljujem in vas pozdravljam s **srečno**. Pridite še kaj!

Vaš nekdanji delovodja in sodelavec Jože Poberžnik

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se vsem sodelavcem strojnega remonta TOZD strojno gradbenega vzdrževanja zahvaljujem za prijeten poslovilni večer. Iskrena hvala tudi za darila, posebej za tisto, ki so ga sodelavci z mnogo truda sami izdelali. Vedno me bo spominjalo na dni, ki sem jih preživel v tovarni. Prav tako hvala sindikatu za izkazano pozornost in darila.

Sodelavcem želim tudi v bodoče veliko sreče pri delu.

Vinko Merc

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame in babice **Marije Zupanc** se toplo zahvaljujem vsem sosedom, znancem in drugim, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč. Zahvaljujem se sodelavcem in sosedom ter vsem darovalcem cvetja, govorniku Avgustu Štreklju za poslovilne besede, duhovniku za obred, pevcom DU Prevalje za žalostinke kakor tudi vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Žalujejo: hči Lojzka z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Hvaležni za izkazano čast pokojnemu **Ignacu Gradišniku** in za izraženo sožalje, se vsem, posebno pa Gasilskemu društvu Ravne na Koroškem iskreno zahvaljujemo.

Vsi njegovi

Fotografije za to številko so prispevali: P. Metulj, S. Jaš, fotokrožek OŠ Prežihov Voranc, F. Rotar, Z. Strgar, F. Kamnik

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavičenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka